

**TUKEA.
TOIVOA.
MUKANA.**

FinFamin vuosikertomus 2016

KUN YKSI SAIRASTUU
MONEN MAAILMA
MUUTTUU.

MIELENTERVEYSOMAISTEN
KESKUSLIITTO

Meritullinkatu 4 B 10
00170 Helsinki
www.finfami.fi

SISÄLLYS

Puheenjohtajan tervehdys: Kiitos vapaaehtoisille	4
Toiminnanjohtajan katsaus: 25 vuotta mielenterveysomaisten asialla	6
Omaisjärjestötyön strategia	8
FinFami tekee vaikuttavaa järjestötoimintaa	9
Yhdessä enemmän	28
Hyvä hallinto omaisjärjestötyön selkärankana	32
FinFami tekee eurooppalaista yhteistyötä	34
Mieletön Mahdollisuus lapsille ja nuorille	35
Opastava kehittää omaisten tukimuotoja	38
FinFami-perhe toimii yhdessä mielenterveysomaisten asialla	42
FinFami – unelmien työpaikka	44
Hallitus ja työvaliokunta	46
Edustajakokoukset päättävät keskusliiton suuret linjaukset	46
Talous pähkinäkuoressa	46
Keskusliiton tilat	46
Organisaatiokaavio	48
Jäsenyhdistykset	49
Keskusliiton yhteystiedot	50

KANNEN KUVA: MINTTU LEHTOVAARA
PUHEENJOHTAJAN JA TOIMINNANJOHTAJAN KUVAT: MARIKA FINNE JA MIKKO MÄNTYNIEMI
HENKILÖSTÖN KUVAT: SUVI-TUULI KANKAANPÄÄ JA MARIKA FINNE
ULKOASUN SUUNNITTELU JA TAITTO: MARIKA FINNE

KIITOS VAPAAEHTOISILLE

Vuosi 2016 oli FinFamin 25. toimintavuosi. Juhlavuotena FinFami muisti vapaaehtoisia, sillä he ovat järjestöimme toiminnan ydin ja heidän antama tuki on korvaamatonta.

Vuosi oli järjestössämme myös vapaaehtoisten vuosi ja pidimmekin yhdistetyn 25 -vuotis- ja vapaaehtoisjuhlan 1.12.2016 Ostrobotnialla. Mukana oli vapaaehtoisia omaistyöntekijöitä ja eri aluejärjestöjen vapaaehtoisuustyöstä vastaavia työntekijöitä. Juhla oli vaikuttava ja oli hienoa nähdä, miten sitoutuneita vapaaehtoiset ovat mielenterveysomaisten hyväksi tehtävään toimintaan. Onhan vertaistuki mitä antoisinta palvelua, jota alueyhdistyksemme tarjoavat.

Vuosi 2016 oli viimeinen vuosi, kun Raha-automaattiyhdistys (RAY) oli toiminnassa. Suomeen perustettiin rahapeliyhtiö Veikkaus, kun Veikkaus, Fintoto ja RAY yhdistyivät uudeksi rahapeliyhtiöksi. Meidän sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustustoimintaa hoitaa vuoden 2017 alusta STEA, joka on sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus.

Omaisten hoitotaakka on entisestään lisääntynyt, koska laitospaikkojen vähentäminen on suurelta osin toteutunut. Myös mielenterveyskuntoutujien harraste- ja työtoimintojen vähentäminen lisää omaisten vastuuta. Huoli omaisten jaksamisesta on suuri, koska heistä tulee helposti hoitajia ja kaiken tarvittavan avun antajia. Me mielenterveysomaiset teemme kuntoutujan hyväksi todella paljon näkymätöntä työtä, jotta mielenterveyskuntoutujan arki sujuisi ongelmitta.

Meidän täytyy edelleen jatkaa edunvalvontatyötämme, jotta saamme mielenterveysomaisten äänen kuuluviin, kun uusia terveydenhuollon päätöksiä tehdään.

Paljon on vielä tehtävää jäljellä, että mielenterveysomaisten arki helpottuisi.

Tämän vuoksi on todella hieno asia, että meillä niin keskusliitossa kuin aluejärjestöissä on osaavia ja sitoutuneita työntekijöitä. Ilman heitä ei järjestöimme kehittyisi ja pystyisi tarjoamaan niitä palveluita, joita omaisemme tarvitsevat. Suuret kiitokset FinFamin työntekijöille mittavasta työpanoksesta.

Hallitustyöskentely on ollut keskustelevaa ja antoisaa, joten kiitokset kaikille hallituksessa mukana olleille, eroaville ja jatkaville sekä tervetuloa uudet hallituksen jäsenet, eri puolilta maamme. Pidän suurena etuna keskusliitolle, että hallituksen jäsenet ovat eri alueyhdistyksistä ympäri Suomea. Näin saamme kattavan kuvan maamme mielenterveysomaisten asemasta ja omaisille tarjottavasta palvelusta.

Suuri kiitos kaikille vapaaehtoistoimijoille! Työpanoksenne on todella tärkeä osa toimintaamme.

Kiitokset myös Raha-automaattiyhdistykselle ja uudelle STEA:lle, joiden avustusten turvin voimme edelleen jatkaa tärkeää työtämme mielenterveysomaisten hyväksi.

Pidetään huolta toisistamme.

Anita Ruutiainen, FinFamin puheenjohtaja

25 VUOTTA MIELENTERVEYS- OMAISTEN ASIALLA

Järjestömme omaiset, työntekijät, luottamushenkilöt ja vapaaehtoiset tekevät aidolla tahtotilalla ja asiantuntijuudella töitä mielenterveysomaisten hyvinvoinnin parantamiseksi.

Kun minulta kysytään työpaikkaani, voin ylpeänä sanoa toimivani FinFami keskusliiton toiminnanjohtajana. Miksi? Koska järjestömme omaiset, työntekijät, luottamushenkilöt ja vapaaehtoiset tekevät aidolla tahtotilalla ja asiantuntijuudella töitä mielenterveysomaisten hyvinvoinnin parantamiseksi.

Yhteinen tavoitteemme on, että stigma mielenterveyden sairauksia kohtaan häviää ja mielenterveysomaisena olominen helpottuu ja tasa-arvoistuu muiden sairauksien rinnalla vuoteen 2020 mennessä. Teimme järjestönä tehokasta ja vaikuttavaa työtä tämän tavoitteen saavuttamiseksi vuonna 2016.

Vaikuttamistyötä tehtiin aktiivisesti sosiaalisen median kanavissa, yhteistyöverkostoissa, tapahtumissa, Labyrintti-lehden teemojen välityksellä ja innovatiivisten hankkeiden kautta.

Voinkin ylpeänä todeta, että FinFami-järjestö ja sen 17 yhdistystä ovat tehneet vaikuttavaa, rohkeaa ja näkyvää järjestötyötä mielenterveysomaisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Korvaamattoman arvokkaan panoksen järjestöllemme antoivat vapaaehtoiset, jotka osallistuvat FinFamin kehittämiseen, toimintaan ja arviointiin.

Kulunut vuosi oli keskusliitolle 25-vuotisjuhlavuosi. Juhlavuoden teemaa mietittiin ajankohtaisen tarpeen pohjalta: Arviolta joka neljäs lapsi elää perheessä, jossa vanhemmalla on mielenterveys- tai päihdeongelma.

Monet heistä ovat erityisen tuen tarpeessa. Järjestömme kantavaksi teemaksi vuonna 2016 valikoituikin lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen, jos perheessä sairastetaan psyykkisesti.

Teemaa tuotiin esiin vahvan vaikuttamisviestinnän ja järjestömme yhteisten vaikuttamismateriaalien kautta. Lapsiomaaisille kerättiin varoja varainhankintakampanjalla. Lapsiomaisten tilannetta nostettiin esiin valtakunnallisena mielenterveysomaisten Ilonan päivänä 9.10, jolloin järjestömme kampanjoi sosiaalisessa mediassa ja erilaisissa tapahtumissa lapsiomaisten hyväksi. Mielelön Mahdollisuus – lapsiomaistyön hanke tuotti vuoden teemaan liittyen yhdessä A-Klinikkasäätiön kanssa mielenterveysasioiden käsittelyä helpottavan draamakokonaisuuden yläkoululaisille.

Järjestömme kantavana voimana on yhteistyö, vertaistuki, rohkeus ja yhdistetty asiantuntijuus yhteisen hyvän edistämiseksi. Siinä olemme onnistuneet hienosti.

Haluan kiittää FinFami-perhettä ja yhteistyökumppaneitamme vuodesta 2016!

Kanssanne on hienoa tehdä aidosti vaikuttavaa omais- ja järjestötyötä!

Pia Hytönen, FinFamin toiminnanjohtaja

Omaisjärjestötyön strategia

VISIO 2020

Olemme tunnettu, vetovoimainen ja vahva mielenterveysomaistyön asiantuntija ja järjestövaikuttaja – mielenterveysomaisten tuen ja toivon mahdollistaja. Vuonna 2020 ennakkoluulot ovat vähentyneet ja mielenterveyden sairaudet ovat tasa-arvoisia muiden sairauksien rinnalla.

MISSIO

Järjestö on vahva mielenterveysomaistyön asiantuntija ja vaikuttaja. Omaisjärjestön tehtävä on edistää mielenterveysomaisten ja -perheiden hyvinvointia antamalla tietoa, tukea ja toivoa.

ARVOT

Kansalaisjärjestölähtöisyys

Toimintamme perustuu omaislähtöisyyteen. Vapaaehtoisuus ja vertaistuki ovat tärkeimmät voimavaramme. Rohkaisemme osallistumaan järjestötoimintaan.

Kunnioitus

Kunnioitamme toisiamme yksilöinä ja yhdistyksinä. Toimimme oikeudenmukaisesti.

Luottamus

Olemme luotettavia ja rehellisiä. Toimimme reilusti.

Lämpö

Toimimme inhimillisesti ja olemme läsnä. Välitämme hyvinvointia. Omaisjärjestötyö voimaannuttaa.

Vaikuttavuus

Omaisjärjestötyö on vaikuttavaa ja vastuullista. Olemme ketteriä ja toimimme taloudellisesti. Vaikutamme viisaasti.

Uskallus

Omaisjärjestötyössä toteutuu luovuus ja innovatiivisuus. Tuomme rohkeasti esiin mielenterveysomaisten näkökulmia ja tuemme omaisia olemaan avoimia.

FINFAMI TEKEE VAIKUTTAVAA JÄRJESTÖTOIMINTAA

FinFamin 25-vuotisjuhlavuoden teemana oli lapset, nuoret ja mielenterveys. Teemaa tuotiin esiin vahvan vaikuttamisviestinnän avulla. Samalla tuettiin myös jäsenyhdistysten toimintaa.

Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFamin tehtävä on olla vahva mielenterveysomaistyön asiantuntija ja järjestövaikuttaja. Järjestö edistää mielenterveysomaisten ja -omaishoitajien sekä heidän perheidensä hyvinvointia antamalla tietoa, tukea ja toivoa. Jäsenyhdistysten näkökulmasta keskusliiton rooli on olla vahva valtakunnallinen edunvalvoja, joka edistää vaikuttamisen keinoin mielenterveysomaisten oikeuksien toteutumista.

Vuosi 2016 oli järjestön 25-vuotisjuhlavuosi. Juhlavuoden teema oli lapset, nuoret ja mielenterveys. Vuonna 2016 FinFami teki mielenterveysomaisten roolia tunnetuksi ja tuki jäsenyhdistysten toimintaa. Järjestö toteutti omaisten edunvalvontaa sekä panosti vaikuttavaan viestintään. Vahva vaikuttaminen edellytti verkostojen luomista ja rohkeaa mielenterveysomaisten oikeuksien esiintuomista viestinnällisin keinoin.

Vuodelle 2016 asetettiin toimintasuunnitelmassa seuraavat tavoitteet edunvalvonnan ja vaikuttamisen osalta:

- Keskusliitto panostaa vahvaan valtakunnalliseen vaikuttamiseen ja edunvalvontaan. Yhteisiä edunvalvontateemoja tuodaan esiin.
- Mielenterveysomaisten aseman epäkohtia tuodaan suuren yleisön tietoisuuteen.
- FinFami on vahvempi asiantuntija ja vaikuttaja yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.
- Erityisesti lapsiomaishoidon näkökulmia tuodaan mediakeskusteluihin.

FinFamin järjestökentällä tehdään strategiatyötä, jotta

mielenterveysomaisten ääni saadaan parhaalla mahdollisella tavalla esiin ja toiminnan vaikuttavuus tehostuu. Strategia toimii myös apuvälineenä, kun halutaan kohdistaa toimintaa haluttua tavoitetta kohti.

Järjestön yhteinen strategia valmistui vuonna 2014. Vuonna 2015 oli vapaaehtoistoiminnan strategian vuoro ja vuonna 2016 työstettiin henkilöstöstrategiaa, joka valmistuu vuonna 2017. Vuonna 2016 FinFamin edunvalvonnan painopistealueet olivat:

1. Mielenterveysomaisten ja – omaishoitajien asemaa parannetaan ja vaadittaviin toimenpiteisiin sitoudutaan kansallisen omaishoidon kehittämissuhteen toimenpiteitä toteuttamalla.
2. Omaishoitajuus on aina vapaaehtoista, eikä olosuhteiden tai viranomaisalojen edellyttämä velvoite.
3. Omaishoitajien ja palvelujärjestelmän toimivaa kohtaamista kehitetään niin, että omaishoitajien jaksamista tuetaan.
4. Mielenterveysomaisten tiedonsaantioikeutta lisätään – tiedon jakaminen auttaa perhettä, sairastunutta ja hoitotahoa.

Vuonna 2016 keskeinen hallituksen kärkihanke oli ”Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa”. FinFamin vaikuttamistoiminnassa oli tärkeää, että hankkeen kehittämistoiminnassa huomioidaan myös mielenterveysomaiset. FinFami edisti mielenterveysomaishoitajien asemaa muun muassa lausunnoilla omaishoitolain ja sosiaalihuoltolain uudistuksiin, osallistumalla työryhmiin, kirjoittamalla kannanottoja ja tapaamalla poliitikkoja.

KUN YKSI SAIRASTUU, MONEN MAAILMA MUUTTUU

Raskas elämäntilanne vaikuttaa omaisen hyvinvointiin.

46 % mielenterveys-omaisista on vaarassa masentua itse.

> 400 000

suomalaista hoivaa mielenterveysongelmista kärsivää läheistään. Valtaosa heistä hoitaa sairastunutta läheistään ilman vapaapäiviä ja taloudellista tukea.

VAIN 3 % MIELENTERVEYS-OMAISISTA SAA OMAISHOIDON TUKEA.

OMAINEN JOUTUU HUOLEHTIMAAN SAIRASTUNEEN LÄHEISEN ARJEN SUJUMISESTA:

kodinhoito, rahankäyttö, sosiaaliset suhteet, ruokailu, hoidosta tai lääkkeitä huolehtiminen.

Mielenterveyden häiriöt koskettavat jossain elämän vaiheessa suoraan noin puolta suomalaisista.

VÄLILLISESTI NE KOSKETTAVAT JOKAISTA.

1/2

Omaiset auttavat usein sairastunutta läheistään taloudellisesti.

34 %

mielenterveysomaisista menojen kattaminen tuloilla on hankalaa.

Omaisen jaksamista tukee

tiedonsaanti läheisen tilanteesta, vertaistuki, keskustelu omaisneuvojan kanssa ja mahdollisuus omaan aikaan.

				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

FinFamin julkaisemat infograafit esittelevät lukuja mielenterveysomaisten tilanteeseen liittyen.

Vaikuttamistoiminnan tuloksena Vihreä-eduskuntaryhmä teki kansanedustaja **Johanna Karimäen** johdolla kirjallisen kysymyksen mielenterveysomaisten asemaan liittyen.

Keskusliitto hyödynsi toiminnassaan avointa ja vuorovaikutteista keskustelukulttuuria niin jäsenyhdistysten kuin yhteistyökumppaneidenkin kesken. Mielenterveysomaisten oikeuksia vietiin eteenpäin yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa. FinFami tapasi vuonna 2016 keskeisiä poliitikkoja ja virkamiehiä eri foorumeilla. Teimme vierailuja eduskuntaan sekä osallistuimme Porin SuomiAreenaan heinäkuussa. Vuonna 2016 loimme uusia kumppanuuksia erityisesti nuorisotalojen järjestöjen kanssa.

Vuonna 2016 Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFami toimi jäsenenä muun muassa Mielenterveyspoolissa, joka on valtakunnallinen mielenterveys-työn keskeiset toimijat kokoava ryhmä.

Vuoden 2016 aikana Mielenterveyspooli toteutti

Oletko sinut? -vaikuttamiskampanjan, jonka suunnittelussa ja toteuttamisessa keskusliitolla oli merkittävä osuus. Mielenterveyspoolin stigmanvastaisessa kampanjassa kysyttiin Oletko sinut? Mielenterveysalan järjestöjen yhteisellä kampanjalla haluttiin poistaa mielenterveyteen liittyvää mystiikkaa ja helpottaa siitä puhumista sekä nopeuttaa tuen ja avun saantia. Kampanja toteutettiin sosiaalisessa mediassa 16.11. – 27.11.2016 sekä suomeksi että ruotsiksi. Oletko sinut? oli myös vuoden 2016 valtakunnallisen mielenterveysviikon teema.

Järjestö toteutti mielenterveysomaisten edunvalvontaa viestinnällisten keinojen ja kannanottojen lisäksi seuraavissa verkostoissa:

- Asunnottomuus-, päihde- ja mielenterveys-työn -työryhmä
- Kestävä talous -työpaja/kättä päälle
- Kokemuskoulutusverkosto
- Kuluttajaparlamentti
- Mielenterveyspoliittinen neuvottelukunta

- Mielenterveyspooli
- SOSTE Suomen sosiaali – ja terveys ry
- Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) kärkihanketyöpaja
- Suomen omaishoidon verkosto

Keskusliitto sai myös korkea-arvoisia vierailijoita Etelä-Korean sosiaali- ja terveysministeriöstä. Vieraat olivat kiinnostuneita erityisesti omaishoidosta. Esittelimme vieraillemme omaisia tukevia malleja sekä järjestöjen ja valtionhallinnon yhteistyötä Suomessa.

Vaikuttamisviestinnän tueksi tuotimme infograafeja, jotka esittelevät keskeisiä mielenterveysomaisia koskevia lukuja. Vuonna 2016 teimme omaisten hyvinvointia esittelevän infograafin sekä lapsiomaisten tilannetta esittelevän infograafin. Infograafit saivat hyvää palautetta ja kirvoittivat poliitikkoja kirjoittamaan sosiaalisessa mediassa mielenterveysomaisten tilanteesta. Myös jäsenyhdistyksen kokivat ne hyödyllisiksi.

Vasen kuva: FinFamin vaikuttamistoiminta tuotti tulosta, kun Vihreä-eduskuntaryhmä teki kansanedustaja Johanna Karimäen johdolla kirjallisen kysymyksen mielenterveysomaisten asemasta.

Oikea kuva: FinFami sai korkea-arvoisia vieraita Etelä-Koreasta. Delegation oli kiinnostunut omaishoidosta ja heille esiteltiin mm. omaisia tukevia malleja. Kuvassa Etelä-Korean sosiaali- ja terveysministeriön apulaisjohtaja Mr. Duhee Han ja tohtori Eunjeong Han, Health Insurance policy research institute.

OLETKO SINUT? -KAMPANJALLA HALUTTIIN HÄLVENTÄÄ MIELENTERVEYTEEN LIITTYVÄÄ STIGMAA

Vuoden aikana FinFami teki vaikuttamisviestintää eri verkostoissa. Mielenterveyspoolin stigmanvastaisella Oletko sinut -kampanjalla haluttiin poistaa mielenterveyteen liittyvää häpeää ja helpottaa avun piiriin hakeutumista.

FinFami on aktiivinen jäsen Mielenterveyspoolissa. Vuoden 2016 aikana Mielenterveyspooli toteutti Oletko sinut? -vaikuttamiskampanjan, jonka suunnittelussa ja toteuttamisessa keskusliitolla oli merkittävä osuus.

Mielenterveyspoolin stigmanvastaisessa kampanjassa kysyttiin Oletko sinut? Mielenterveysalan järjestöjen yhteisellä kampanjalla haluttiin poistaa mielenterveyteen liittyvää mystiikkaa ja helpottaa siitä puhumista sekä nopeuttaa tuen ja avun saantia. Kampanjan suojelija oli laulaja **Mikko Kuustonen**.

Kampanja toteutettiin sosiaalisessa mediassa 16.11.–27.11.2016. Kampanja starttasi suvaitsevaisuuden päivänä ja se jatkui kahden viikon ajan. Oletko sinut? oli myös vuoden 2016 valtakunnallisen mielenterveysviikon teema.

Oletko sinut?/ Okej för dig? -kampanja toteutettiin sekä suomeksi että ruotsiksi. Päivää ennen kampanjan alkua lähetettiin yhteinen tiedote, joka nosti esiin mielenterveysongelmien käsittelyä työpaikoilla. Tiedotteessa korostettiin, että töihin palaaminen mielen-

terveysongelman tai vakavan kriisin jälkeen voi olla vaikeaa, mutta työelämän joustot ja työpaikan hyvä asenneilmapiiri lisäävätkin työntekijöiden hyvinvointia.

Oletko sinut -kampanjalle oli tärkeää luoda tarkat julkaisuaikataulut ja -ohjeet. Näin varmistettiin viestinnän yhdenmukaisuus ja samanaikainen laaja näkyvyys. Päivää ennen kampanjastarttia Mielenterveyspoolin jäsenet julkaisivat yhteisen tiedotteen omilla nettisivuillaan. Tiedotteen lisäksi jokainen Mielenterveyspoolissa mukana ollut taho jakoi kampanjan aikana päivittäin stigman häлventämiseen liittyviä kuvia ja saatetekstejä. Oletko sinut? -kampanjakuvia oli yhteensä 13 kappaletta, sillä aloituspäivänä jaettiin kaksi kuvaa. Tiedote, kuvat ja saatetekstit oli tehty sekä suomeksi että ruotsiksi. Sosiaalisessa mediassa jaettavat materiaalit julkaistiin hashtageilla: #sinut #okejfördej #mielenterveyspooli.

FinFami vastasi kampanjan logon sekä kampanjakuvien suunnittelusta ja toteutuksesta. Lisäksi se koordinoi kampanjatiedostusta Mielenterveyspoolin jäsenten välillä.

”Mun kaverin isä on välillä vähän outo. Mut ei se haittaa, koska me kaikki ollaan erilaisia.”

Oletko sinut?

SINUT

#sinut #okejfördig

”Mä haluan kertoa sulle jotain. Mun äiti sairastaa skitsofreniaa.”

Oletko sinut?

SINUT

#sinut #okejfördig

”Mitenköhän vakavasti masentunut tyttäreni pärjää, kun minua ei enää ole?”

Oletko sinut?

SINUT

#sinut #okejfördig

TEKSTAA FINFAMI5 NUMEROON 16155 - VARAINHANKINTAKAMPAJALLA TUETAAN LAPSIOMAISIA

Arviolta joka neljäs lapsi elää perheessä, jossa vanhemmalla on mielenterveys- tai päihdeongelmia. Monet heistä ovat erityisen tuen tarpeessa. Varainhankintakampanjan tavoitteena oli kerätä varoja lapsiomaisille.

Varainhankintakampanjan suunnittelu tehtiin keväällä 2016 yhteistyössä Radical Soulin Salla Saarisen kanssa. Kampanjan tavoitteena oli kerätä varoja lapsiomaisille. Yhteistyöhön kuului kampanjan suunnittelu sekä varainkeruuluvan hakuprosessissa avustaminen.

Kampanjaa varten koottiin lapsiomaistyön tarinoita ja muokattiin niistä erilaisia lahjoituspyyntöjä. Kampanjasta suunniteltiin sosiaalisen median kampanja ja sen yhteyteen suunniteltiin oma kampanjasivu, jonka toteutuksesta FinFami vastasi itse. Varainhankintakampanjan kulut rahoitettiin PäivänKakaratarvoilla.

Varainhankintakampanjan lanseeraus ajoitettiin Mielenterveysomaisten päivän eli Ilonan päivän yhteyteen. Ilonan päivää vietetään vuosittain 9.10. Tänä vuonna päivä ajoittui sunnuntaille, joten keskusliito järjesti perjantaina 7.10 tapahtuman rautatientorilla yhteistyössä FinFami Uusimaan kanssa. Toritapahtumassa jaettiin varainhankintakampanjan esitettä sekä levitettiin tietoa mielenterveysomaisten tilanteesta.

Ilonan päivänä aloitetulle varainhankintakampanjalle laadittiin flyer ja luotiin omat verkkosivut osoitteeseen ilonanpäivä.fi. Verkkosivustolle tehtiin yhteensä 725 vierailua loka-joulukuun aikana. Kampanjaan suunniteltuja lapsiomaisten tarinoita ja lahjoituspyyntöjä jaettiin sosiaalisessa mediassa.

Ilonan päivän tavoitteena oli paitsi tiedon levittäminen ja varainkeruu, myös julkisen keskustelun herättäminen lapsiomaisten tilanteesta ja tuen tarpeista. Erityisesti haluttiin kiinnittää huomiota lapsiomaisten jaksamiseen ja voimavarojen tukemiseen. Lisäksi muistutettiin, että jokainen voi auttaa. Tapahtuma loi myös tunnettuutta koko järjestölle. Yhteensä päivän aikana jaettiin 1000 flyeria.

Marras-joulukuussa varainkeruuta kohdennettiin jouluteeman ympärille. Suomalaisille yrityksille lähetettiin kohdennettuja mainoksia ja tarjottiin mahdollisuutta hankkia eettinen joululahja työntekijöille lahjoituspyynnön muodossa. Firmoille kampanjoinnin lisäksi keskusliiton alueyhdistyksiltä pyydettiin lapsiomaisten joululahjatoiveita.

Lasten ja nuorten tarinoita ja toiveita jaettiin sosiaalisessa mediassa kuvien ja lahjoituspyyntöjen kera marras-joulukuun aikana. Lisäksi mainostilaa hankittiin Facebook-mainosten avulla. Loka-joulukuussa kerätyt varat lahjoitettiin ennen joulua aktiivisimmin kampanjaan mukaan osallistuneille alueyhdistyksille, jotka saivat käyttää varat lasten joululahjatoiveiden täyttämiseen.

ILONAN PÄIVÄNÄ VIESTITTIIN LAPSIOMAISTEN TILANTEESTA

Mielenterveysomaisten valtakunnallista päivää eli Ilonan päivää vietettiin 9. lokakuuta, joka on samalla kansainvälisen mielenterveyspäivän aatto. Vuonna 2016 Ilonan päivän tiedotuskampanjan teemana oli lapsiomaiset.

Päivän aikana viestittiin lapsiomaisten asemasta ja siitä, mitä vanhemman psyykinen sairaus tarkoittaa lapsen näkökulmasta. Ilonan päivän pääviestinä oli, että lasten ja nuorten tukemisessa jokainen voi auttaa. Tärkeää on, ettei ketään jätetä yksin. Päivän sisältö ja materiaalit suunniteltiin ja toteutettiin yhteistyössä Mielelön Mahdollisuus -projektin kanssa.

Ilonan päivästä tiedotettiin laajasti ja päivää varten tuotettiin aineistoa lapsiomaisteemaan liittyen: tiedote medialle, järjestön visuaalisen ilmeen mukaiset banneri, flyer sekä kaksi infograafia (yleinen ja lapsiomaisten tilanteeseen liittyvä).

Lisäksi FinFami käytti päivän aikana sosiaalisten medioiden kansikuvana lapsiomaisiin ja Ilonan päivään liittyvää kuvaa. Keskusliitto julkaisi myös sosiaalisessa mediassa lapsiomaisten tarinoita, videoita ja markkinoitkuvia. Kaikissa materiaaleissa käytettiin hashtagia #ilonanpäivä ja materiaalit jaettiin jäsenyhdistyksille. Infograafit suunnitteli ja toteutti Dog Design Oy. Loput aineistot tehtiin FinFamissa.

Lisäksi ministereille ja kansanedustajille lähetettiin kirje, jonka avulla haluttiin nostaa aihe poliittisten päättäjien tietoisuuteen ja kutsua heidät Ilonan päivän tapahtumaan.

Keskusliitto järjesti Ilonan päivä -tapahtuman rautatientorilla yhteistyössä FinFami Uusimaan kanssa. Toritapahtumassa jaettiin materiaalia sekä levitettiin tietoa mielenterveysomaisten tilanteesta.

Telttatapahtumassa tavoitettiin suuri joukko ihmisiä. Teltalla kävi myös poliitikkoja: muun muassa Vihreän eduskuntaryhmän puheenjohtaja, kansanedustaja **Krista Mikkonen** vieraili teltalla ja kertoi Vihreän eduskuntaryhmän jättäneen kirjallisen kysymyksen mielenterveysomaisten asemasta.

Ilonan päivän aikana FinFamin toiminnanjohtaja Pia Hytönen haastoi kaikki mukaan työhön lapsiomaisten hyväksi. Haasteen avulla muistutettiin, että jokaisella lapsella on oikeus turvalliseen, tasapainoiseen ja hyvään kasvuun.

Ilonan päivän valtakunnallinen näkyvyys oli hyvä. Eri puolilla Suomea jäsenyhdistykset toteuttivat tapahtumia ja tempauksia ja välittivät tietoa lapsiomaisten tilanteesta ja järjestön lapsiomaistyöstä. Lännen media laati aiheeseen liittyvän jutun, joka julkaistiin lukuisissa sanomalehdissä ja verkkolehdissä ympäri Suomen.

JOKA NELJÄS LAPSI ON LAPSIOMAINEN

25 %

Joka neljäs alaikäinen lapsi elää perheessä, jossa vanhemmalla on mielenterveys- tai päihdeongelma. Nämä lapset tarvitsevat erityistä tukea ja turvaa.

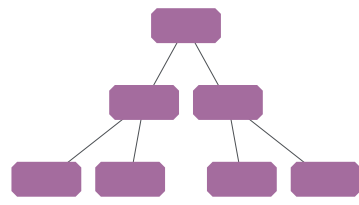

MIELENTERVEYDEN ONGELMIIN LIITTYVÄT ENNAKKOLUULOT AIHEUTTAVAT YKSINÄISYYTTÄ JA SYRJÄYTUMISTÄ.

Nuoret aikuiset kokevat eniten yksinäisyyttä. Lähes 76 % itsensä yksinäiseksi kokeneista nuorista on kärsinyt masennuksesta.

MIELENTERVEYDEN ONGELMAT SIIRTYVÄT USEIN SUKUPOLVELTA TOISELLE.

60 %

masentuneiden vanhempien lapsista sairastuu alle 25-vuotiaana. Sairastuminen johtaa usein opintojen keskeyttämiseen, pitkiin sairauslomiin ja työkyvyttömyyseläkkeelle jäämiseen.

x3

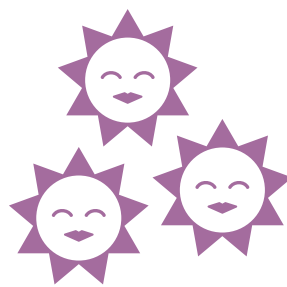
Vanhemman itsemurha kolminkertaistaa lapsen itsemurhariskin.

HUOLESTUTTAVAA ON, ETTÄ LAPSIOMAISET SAIRASTUVAT YHÄ NUOREMPINA.

40 %

pikkulapsiperheiden vanhemmista on huolissaan omasta jaksamisestaan.

VANHEMMUUTTA JA LASTEN PÄRJÄÄMISTÄ VOIDAAN TUKEA.

FinFamin omais-yhdistykset tarjoavat tukea koko perheelle. Vanhemmuutta tuemalla parannetaan sekä lapsen hyvinvointia että sairastuneen vanhemman hoidon tulosta.

"Lasten hyvinvointi on meidän kaikkien asia. Haastan meidät välittämään ja turvaamaan lapsille parempi huomina. Olethan mukana!"

Pia Hytönen, FinFamin toiminnanjohtaja

FinFamin Ilonan päivänä julkaisema infograafi esitteli lapsiomaisten tilanteeseen liittyviä lukuja.

#mielenterveysomaiset
#ilonanpäivä

Ilonan päiväksi tuotettiin materiaalia ja päivästä tiedotettiin monissa eri viestintäkanavissa.

SOSIAALISEN MEDIAN KANAVIEN KÄVIJÄMÄÄRÄT LISÄÄNTYIVÄT

Keskusliitto käytti viestinnässään aktiivisesti sosiaalisen median eri kanavia. Näiden avulla se osallistui ja vaikutti yhteiskunnalliseen keskusteluun ja toi koko järjestöä tutuksi. Vuoden 2016 aikana keskusliitto onnistui someviestinnässään.

Keskusliitto ylläpitää Facebook-, Twitter-, Instagram- ja YouTube-sivuja. Vuoden 2016 aikana keskusliitto osallistui ja vaikutti aktiivisesti sosiaali- ja yhteiskuntapoliittiseen keskusteluun sosiaalisen median avulla. Sosiaalisessa mediassa myös tiedotettiin ja kannustettiin keskustelemaan ajankohtaisista, mielenterveysomaisten arkeen vaikuttavista asioista ja tapahtumista. Lisäksi se toi esiin järjestömmme tekemää työtä ja lisäsi tunnettuutta.

Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFamin Facebook-sivu kasvatti toimintavuoden aikana tasaisesti tykkääjämääriä. Vuoden 2016 loppuun mennessä sivulla oli lähes 1900 tykkääjää, joka oli noin 500 tykkääjää enemmän kuin edellisvuonna.

Vuoden 2016 aikana järjestön FinFami_omaiset – sivun seuraajamäärä Twitterissä kasvoi merkittävästi läpi vuoden. Toimintakauden loppuun mennessä järjestön sivulla oli yli 1250 seuraajaa eli yli 700 seuraajaa enemmän kuin vastaavaan aikaan edellisvuonna.

Syksyllä 2016 keskusliitolle perustettiin Instagram-tili, jolla oli vuoden 2016 loppuun mennessä noin 150 seuraajaa. Instagramissa keskusliitto jakaa visuaalista sisältöä järjestön arjesta ja toiminnasta. Samalla se luo ja vahvistaa mielikuvaa järjestöstämme ja lisää näkyvyyttä. Vuoden 2016 aikana tavoitteena oli vakiinnuttaa järjestön läsnäoloa kyseisessä sosiaalisen median kanavassa.

Keskusliiton YouTube-kanavalle jaettiin vuoden aika

na kolme uutta videota, joiden avulla esiteltiin järjestön vapaaehtoistoimintaa ja mielenterveysomaishoitajien vaativaa tilannetta. Omaishoitajien tilannetta kuvaavasta The Runner-videosta ladattiin kanavalle myös englanninkielinen versio. Yhteensä näillä videoilla oli lähes 5000 näyttökertaa.

Sosiaalisen median lisäksi keskusliiton verkkosivut olivat yksi tärkeä ulkoisen viestinnän viestintäkanava ja keskusliiton sekä jäsenyhdistysten yhteisten tavoitteiden esiintuoja. Sivut toimivat myös valtakunnallisena mielenterveysomaistyön uutiskanavana. Verkkosivut tukivat keskusliiton vaikuttamistyötä, tavoittivat eri kohderyhmät ja palvelivat tiedonhakijaa. Oman toiminnan esittelemisen ja mielenterveysomaisten asemaa koskevan tiedon lisäksi keskusliiton verkkosivuilta löytyi tietoa esimerkiksi liiton jäsenyhdistyksistä ja niiden toiminnasta.

Finfamin verkkosivuston osoite on www.finfami.fi. Toimintavuoden aikana sivuja päivitettiin ja niille tuotettiin uutta sisältöä. Vuonna 2016 keskusliiton sivuille tehtiin 22 717 istuntoa kesäkuun 2016-joulukuun 2016 aikana. Kävijätietoja on analysoitu Google Analytics -tietojen kautta, jota on ryhdytty käyttämään kesäkuussa 2016.

Verkkosivujen uudistamisen suunnittelutyö aloitettiin vuonna 2016 ja toteutuksesta vastaava yritys kilpailutettiin kyseisen toimintavuoden aikana. Aikaisemmista suunnitelmista poiketen uudet verkkosivut julkaistaan keväällä 2017.

UUDET MATERIAALIT TUKIVAT VAIKUTTAMISVIESTINTÄÄ

FinFami tuotti paljon materiaalia omaan visuaaliseen ilmeeseen pohjaten. Materiaalintuotanto tuki vaikuttamisviestinnän tavoitteita sekä vahvisti yhtenäistä ja selkeästi tunnistettavaa kuvaa järjestöstämme.

Vuonna 2016 tuotettiin paljon materiaalia visuaaliseen ilmeeseen pohjaten.. Lisäksi se vahvisti yhtenäistä ja selkeästi tunnistettavaa kuvaa järjestöstämme. Materiaalintuotanto tuki FinFamin tunnettuuden lisäämistä, joka oli yksi vuoden 2016 viestinnän pää-tavoitteista.

FinFami haluaa olla asiantunteva, elämänmakuinen ja raikas järjestö, joka herättää kiinnostusta ja jonka toimintaan halutaan tulla mukaan. Järjestö haluaa tuoda vaikeata asiaa esiin myönteisen, hyvän mielen, ilon ja toivoa antavan näkökulman kautta.

Eri viestintäkanavissa toistuvat samat visuaalisen ilmeen elementit ilmentävät tätä viestiä. Liittämällä kuvaan järjestömme omalla fontilla tehty aihepiiriin liittyvä slogan, saimme sanomaa tehokkaammin, tunnistettavammin ja mieleenpainuvammin esille.

Lisäksi ne vaikuttavat järjestökuvaan sekä tuovat esiin järjestön strategiaa ja toimivat järjestön tunnistautumistekijöinä.

Saadun palautteen mukaan FinFami on onnistunut luomaan omaleimaisen tavan kertoa mielenterveysomaisten asemasta ja tuomaan vakavaa aihepiiriä esiin myönteisyyden kautta. FinFamin materiaalit ovat saaneet paljon myönteistä palautetta.

Vuonna 2016 FinFamille otettiin useita sen graafiseen ilmeeseen sopivia valokuvia, joita käytettiin osana markkinointia ja järjestön uutta visuaalista ilmettä. Tästä on esimerkkinä roll-up, julisteet ja sosiaalisessa mediassa käytetyt materiaalit. Kuvat on ottanut valokuvaajat **Minttu Lehtovaara**. Uutta visuaalista ilmettä toteuttavia kuvia otettiin myös keskusliiton viestintävastaavan toimesta.

Vuoden aikana toteutettiin myös vapaaehtoistoiminnan esite, infograafeja, esitysdioja, somekuvia, kut-suja ja kortteja. Jäsenedistykset saivat halutessaan käyttää myös keskusliiton tuottamaa materiaalia.

LABYRINTTI-LEHTI NOSTI ESIIN JUHLAVUODEN TEEMAA

Keskusliitto julkaisi vuoden aikana neljä Labyrintti-lehteä, jotka antoivat tietoa mielenterveysomaisille ja olivat tärkeä tiedotuskanava FinFamin omaisyhdistyksille. Vuoden 2016 lehtien sisällöt tukivat järjestön juhlavuoden teemaa, joka oli lapset, nuoret ja mielen-

Keskusliitto julkaisee Labyrintti-lehteä, joka on ainoa mielenterveysomaisille ja -omaishoitajille suunnattu lehti Suomessa. Labyrintti on jäsenetu ja tärkeä palvelu alueellisille jäsenyhdistyksille. Lehden taittaa ja painaa ForssaPrint.

Labyrintti ilmestyi printtilehden lisäksi sähköisenä näköislehtenä. Näköislehti julkaistiin keskusliiton verkkosivuilla ja siitä tiedotettiin keskusliiton sosiaalisen median viestintäkanavissa. Näin lehdelle tavoitettiin merkittävästi suurempi lukijakunta.

Lehti ilmestyi vuoden aikana neljä kertaa seuraavin teemoin: kun sisarus sairastaa, ystävyys ja auttaminen – nuorisotyö, näkymätön lapsi – lapsiperheiden tukeminen ja luovuus minussa. Nämä sisällöt tukivat järjestön toimintavuoden yleistä teemaa, joka oli lapset, nuoret ja mielen-

Mukana haastateltavana tai artikkeleiden kirjoittajina oli mielenkiintoinen joukko ihmisiä yhteiskunnan eri sektoreilta: muun muassa lastenpsykoterapeutti Mirjam Kalland, Helsingin kaupungin nuorisotoimenjohtaja Tommi Laitio, poliitikko Maria Ohisalo,

vuoden luokanopettaja 2016 Maarit Korhonen, rap-artisti Dan Tolppanen alias Uniikki, näyttelijä Lotta Lehtikari ja median ammattilainen Kristoffer Ignatius sekä monipuolinen joukko sosiaali- ja terveysalan ammattilaisia, eri järjestöjen edustajia ja mielenterveysomaisia.

Lehteä toimitettiin mielenterveysomaisille ja -omaishoitajille, omaisyhdistyksille, sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille, yhteistyökumppaneille, oppilaitoksiin ja kirjastoihin sekä poliittisille päättäjille, rahoittajalle ja medialle. Lehteä jaettiin myös erilaisissa tilaisuuksissa ja suurissa tapahtumissa kuten messuilla.

Labyrintin painosmäärä oli 20 347 kappaletta, joka oli hiukan vähemmän kuin edellisellä vuonna.

Labyrintin lisäksi keskusliitto välitti keskitetysti tietoa jäsenyhdistyksilleen järjestön sisäisen uutiskirje Leijan avulla. Uutiskirje ilmestyi vuoden aikana kaksi kertaa sähköisessä muodossa, sillä toimintakauden aikana keskusliitto painotti sisäisessä tiedottamisessaan suoraa viestintää.

MIELENTERVEYSOMAISTEN KESKUSLIITTO – FINFAMIN PÄÄViestit

OMAISHOIDON TUKI
KUULUU KAIKILLE
OMAISHOITAJILLE

OMAISHOITAJUUDEN
TULEE OLLA
VAPAAEHTOISTA

OMAISET OVAT
MIELENTERVEYS-
TYÖN VOIMAVARA

OMAINEN ON
ITSENÄINEN
TUEN TARVITSIJA

Kuvat: Nina Mönkkönen

YHDESSÄ ENEMMÄN

Mielenterveysomaistyön vapaaehtoistoiminnassa tehtiin aktiivista yhteistyötä jäsenyhdistysten ja niissä toimivien vapaaehtoisten kanssa. Yhdessä kehitettiin tulevaisuuden suuntaviivoja, jotka tukevat vapaaehtoistoimintojen rakenteiden ylläpitämistä, kehittämistä ja arviointia.

Mielenterveysomaistyössä toteutetaan monimuotoista vapaaehtoistoimintaa. Pääosin vapaaehtois-tehtävät ovat pitkäkestoisia ja säännönmukaisia kuten esimerkiksi luottamushenkilötoiminta, vertaistukitoiminnot (esim. Prospect), kokemusasiantuntijuus ja tukihenkilötoiminta. Keskusliitto huolehtii, että rakenteet, arvioinnit ja työvälineet ovat jäsenyhdistysten käytössä.

Rakenteita tukemalla varmistetaan vapaaehtoistyön laadukkuus ja vapaaehtoisten hyvinvointi. Tarkoituksena on kehittää kentän vapaaehtoistoiminnan arvioinnin yhtenäisyyttä, tarkkuutta ja vaikuttaa mielenterveysomaisten häpeän leiman vähenemiseen kansalaisjärjestölähtöisesti. Omaislähtöisyys voimavaraksi -toiminnan päätavoite on valtakunnallinen mielenterveysomaistyön vapaaehtoistoimin-

nan koordinointi ja kehittäminen, mielenterveysomaisten osallisuuden vahvistaminen, vapaaehtois- ja vertaistoiminnan laadukkuuden ja vireyden kehittäminen sekä järjestölähtöisten menetelmien sisäänajo julkisen sektorin palvelujärjestelmiin. Vuoden tavoitteet pohjautuivat jäsenyhdistysten kanssa yhteisesti luodusta mielenterveysomaistyön vapaaehtoistoiminnan strategiasta ja viisiosta v.2020.

Keskusliiton vuosikokous hyväksyi kokouksessaan 19.3.2016 mielenterveysomaistyön vapaaehtoistoiminnan strategian kentän yhteisten tavoitteiden pohjaksi. Järjestön tavoitteena on saada vuoteen 2020 mennessä vapaaehtoistoimintaan yhteneväiset ja toimivat rakenteet, jolloin toimintaan saadaan vetovoimaisuutta ja uudistumista sekä osallisuutta tukevia elementtejä.

Yhteinen ääni vapaaehtoistoiminnoista ja osallistujien toivon tarinoiden esiin saaminen on tärkeää. Kaikessa toiminnassa pyritään täydentyvään, jaettuun asiantuntijuuteen, jolloin vapaaehtoiset ovat mukana toiminnan kehittäjinä aina suunnitteluvaiheesta toteuttamiseen asti. Tavoitteena on nosteen saaminen vapaaehtoistoimintaan ja uusien kokeiluutojen kehittäminen. OMAVAPA-strategiatyö vahvistaa vapaaehtoistoiminnan laatua ja yhdenmukaisuutta myös toimintojen arvioinneissa.

Kuluvana vuonna FinFami-järjestön vapaaehtois- ja vertaistoiminnassa toteutettiin kaksi erilaista toiminnan arviointia ja kyselyä. FinFamin OMAVAPA-toiminta oli yksi valtakunnallisista järjestöistä, jotka kutsuttiin mukaan Ray tukee -barometri kyselyyn. Tämän lisäksi yhteistyössä Takuusäätiön kanssa toteutettiin talouskysely.

Ray tukee -kyselyyn osallistui 168 FinFamin vapaaehtois- ja vertaistoiminnassa mukana olevaa henkilöä. Kokonaisvastauksia huomioitiin jokaiselta järjestöltä 40 vastauksen verran. Kyselyn avulla FinFami sai tietoa oman vapaaehtoistoimintansa kehittämiseen.

Kyselyn tulosten perusteella vapaaehtoistoiminta voi parhaimmillaan toimia lääkkeenä yksinäisyyteen. Lähes kaikki vastaajat (90%) ilmoittivat saaneensa toiminnasta ystäviä. Järjestötoimintaan vetää mukaan juuri halu tutustua uusiin ihmisiin, mutta myös tarve olla avuksi muille sekä tarve saada mukavaa ja mielekästä tekemistä. Kyselyllä kartoitettiin myös järjestötoimintaan osallistuneiden kokemuksia toiminnan vaikutuksista heidän yleiseen hyvinvointiinsa. Yli 90 prosenttia vastaajista koki tulleen järjestössä kuul-

VUONNA 2016 FINFAMI ALKOI TOTEUTTAMAAN UUTTA MIELENTERVEYSOMAISTEN VAPAAEHTOISSTRATEGIAA.

luksi, saaneensa yhteyden samanlaisessa elämäntilanteessa oleviin ja jaettua muille omia kokemuksiaan. Suurin osa FinFamin vastaajista kertoi osallistuneensa järjestöme toimintaan, koska haluaa saada vertaistukea toisilta, auttaa muita, saada neuvoja ja tukea elämäntilanteeseensa sekä oppia uusia asioita. Suurin osa vastaajista oli lisäksi sitä mieltä, että järjestösämme kuunnellaan toimintaan osallistuvia. Suurin osa vastaajista myös ilmoitti, ettei olisi saanut samanlaisia asioita muualta.

”FinFami-järjestö on tärkeä ja vaikuttava mielenterveysomaisille. Sen antamat tiedot ja tuki, mahdollisuus vertaistukeen, vaikuttamiseen ja osalli-

suuteen on ratkaisevan tärkeää omaisten jaksamiselle ja samalla tietysti mielenterveyspotilaille. Hoitoaikojen lyhentyessä ja tehostuessa omaisten vastuulle jää yhä suurempi tehtävä, ja omaisten jaksaminen on elintärkeää. Yhdistys hoitaa tehtävää esimerkillisesti ja koko ajan kehittäen.” – Ray tukee barometri 2016

”Ohjatesa Prospect ryhmiä olen konkreettisesti saanut tunteen, että työlläni on ollut todella merkitystä. Niin moni on palautteessa ilmaissut saaneensa ensi kerran olla oma itsensä.” – Ray tukee barometri 2016

Psyykkinen sairastuminen voi vaikuttaa sairastuneen ja läheisen raha-asioihin. Läheinen saattaa esimerkiksi kantaa huolta sairastuneen taloudenhallinnasta ja tukemaan häntä raha-asoiden hoitamisessa. Aihetta ei ole aikaisemmin juurikaan selvitetty omaisten näkökulmasta.

HYVINVOIVAT VAPAAEHTOISET OVAT MIELENTERVEYSOMAISTYÖN VOIMAVARA.

Yhteistyössä Takuusäätiön kanssa toteutettiin talouskysely jäsenyhdistysten toiminnassa mukana oleville omaisille. Kyselyyn vastasi kaikkiaan 77 omaista. Kyselyn tarkoitus oli selvittää, kuormittavatko sairastuneen

raha-asiat omaisia sekä millaisia kokemuksia ja tuen tarpeita omaisilla on raha-asioihin liittyen. Eniten vastaajat kertoivat taloudellisen tukemisen aiheuttaneen heille henkistä kuormitusta, huolta ja stressiä.

”Valta on lähtökohtaisesti molemmilla, mutta vastuu vain terveellä osapuolella. Tämä kuormittaa raha-asoiden hoitamisessa.” – vastaaja talouskysely 2016

Kyselyn toteuttivat yhteistyössä FinFami ja Takuusäätiön Talouspolku-hanke. Kyselyn tulokset kertoivat, miten läheisen psyykkinen sairaus vaikuttaa omaisten talouteen. Saatuja tietoja hyödynnetään FinFamin toimintojen kehittämisessä sekä vaikuttamistyössä vuodesta 2017 alkaen.

Vuonna 2016 jäsenyhdistysten kokemustoiminnassa keskittyttiin vapaaehtoistoimintojen rakenteiden selkiyttämiseen ja koordinointiin. Vuoden aikana toteutettiin jäsenyhdistysten työntekijöille ja vapaaehtoisille yhteinen koulutuspäivä sekä työstettiin kentän kokemustoimintaan yhteiset raamit toteuttamalla ja julkaisemalla FinFamin kokemustoiminnan ohjekirja.

Ohjekirjan ja kokemustoiminnan työryhmätyöskentelyyn osallistui aktiivisesti 10 jäsenyhdistystä ja niiden kokemustoimijoita. Ohjekirja tarjoaa päivittyvää, ajankohtaista tietoa ja tukea jäsenyhdistysten kokemustoiminnan toteuttamiselle ja kehittämiselle.

Lisäksi jäsenyhdistysten vapaaehtois-toimintaa koordinoiville työntekijöille toteutettiin koulutuspäivä, Mielenterveysomaistytön hyvät vapaaehtoistoiminnan käytännöt yhteiseen jakoon. Päivän aikana ideoitiin ja työstettiin vapaaehtoistehtävien paketoitua ja jaettiin kentän hyviä käytäntöjä kuten Pohjois-Karjalan Muistin ja FinFamin Taiteesta tunteisiin -reissupolkua, Varsinais-Suomen ja Salonseudun FinFami Auttava Omainen-mallia ja Pirkanmaan FinFamin Vapaaehtoistyö omaisen polkuna -mallia.

Prospect-ryhmänohjaajan käsikirjan kieliasua päivitettiin, jotta se vastaisi paremmin alkuperäistä käännöstä. Tätä työtä tehtiin vapaaehtoisen Prospect-kehittäjätyöryhmän kanssa.

JÄSENYHDISTYSTEN VAPAAEHTOISILLE JÄRJESTETTIIN KOULUTUKSIA JA TYÖNOHJAUKSIA.

Elokuussa toteutettiin myös FinFamin valtakunnallinen kokemuskouluttajien- ja vapaaehtoisten täydennyskoulutusretki Ahvenanmaalle. Täydennyskoulutukseen osallistui kaikkiaan 54 henkilöä keskusliiton eri jäsenyhdistyksistä.

Vapaaehtoistoiminnan suunnittelija oli kehittämis-työn tukena muun muassa jäsenyhdistysten jatko-rahoitushaun suunnittelussa Salonseudun ja Keski-Suomen yhdistysten kanssa. Lisäksi vuoden aikana perustettiin hyvinvointityöryhmä ideoimaan strategian mukaisia toimintoja ja työstämään vapaaehtoistoiminnan kiittämis- ja palkitsemiskulttuuria.

Toimintavuoden aikana julkaistiin kentän yhteiseen käyttöön vapaaehtoiset ja eri yhteyksissä markkinoinnissa hyödynnettiin FinFamin painettuja nenäliinoja. Vuoden aikana tuotiin esille myös FinFami-omaiskentän vapaaehtoistoiminnan hyviä käytäntöjä sosiaalisessa mediassa, Mielenterveysmessuilla ja Psykiatripäivillä.

Vuoden 2016 aikana julkaistiin kaksi uutta videota, jotka kertovat FinFamin vapaaehtoistoiminnasta. Videot esittelevät järjestön kokemustoimintaa ja Prospect-vertaisryhmätoimintaa. Vapaaehtoisten itse suunnittelemat ja toteuttamat videot ovat avoimesti katsottavissa FinFamin youtube-kanavalla. Siellä ne ovat kaikkien vapaasti hyödynnettävissä.

Jäsenyhdistysten hyviä malleja on esillä Innokylässä ja FinFamin viisi mallia (Huomioi omaiset, Auttava Omainen, Viola, Prospect ja Etsivä Omaistyö) on nostettu esiin sosiaali- ja terveysministeriön kärkihankkeeseen. Vapaaehtoisstrategiaprosessia esiteltiin laajemmalle yleisölle Kansalaisareenan valtakunnallisessa vapaaehtoiskoordinaattoreiden syyseminaarin työpajassa, "Miten rakentaa vapaaehtoisten sitouttamisen strategia?".

Kentän hyvien käytäntöjen esiin saanti keskusliiton verkkosivuille odottaa verkkosivu-uudistuksen valmistumista.

Prospect-vertaisryhmiä kokoontui valtakunnallisesti yhteensä 12 kappaletta seitsemässä jäsenyhdistyksessä. Osallistujia niissä oli kaikkiaan 80 henkilöä. Tämä tarkoittaa sitä, että vuoden aikana Prospect-vapaaehtoistyötä on tehty yhteensä 1200 tuntia (yksi ryhmäkokonaisuus 50h/ohjaaja).

Prospect-toiminta sai uudenlaista jalansijaa myös nuorten aikuisten keskuudessa, kun Varsinais-Suomen FinFamin Moip-projekti järjesti nuorille oman ryhmän. Lisäksi FinFamin vapaaehtoiset Prospect-ohjaajat kouluttivat 13 uutta Prospect-ohjaajaa Varsinais-Suomen ja Pirkanmaan FinFamin toimesta. Pohjanmaan ja Keski-Suomen FinFami järjestivät jäsenyhdistysten ulkopuolella pidetyn ohjaajakoulutuksen Oulun Hyvän Mielen Talolla, jonne koulutettiin viisi uutta omaisten Prospect-Plus kokonaisuuden ohjaajaa. Kaikkiaan Prospect-ryhmänohjaajia on FinFami-yhdistyksissä 69 henkilöä.

Vapaaehtoiset ovat mukana kaikilla vapaaehtoistoiminnan tasoilla: suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa. Vuonna 2016 keskusliitto järjesti valtakunnallisia työryhmiä ja toimintoja, joissa yhteisesti ideoitiin ja kehitettiin vapaaehtoistoimintaa ja sen sisältöjä.

Tapaamiset antavat vapaaehtoisille laajemman verkoston ja ne toimivat hyvänä kokemuksellisenä oppimisprosessina eri jäsenyhdistysten vertaiskollegoiden kesken. Valtakunnalliset työnohjaukset ovat erittäin suositeltuja ja suotavia omien paikallisten työnohjausten lisäksi, sillä niissä saa laajempaa peilauspintaa esimerkiksi ohjaamiseen ja ohjaajana kasvamiseen. Jäsenyhdistysten työntekijöitä on suositeltu ja ohjeistettu toimimaan ohjaajien taustatukena vapaaehtoistehtävän aikana ja sen jälkeen ns. purku-/arviointikeskustelussa. Näin voidaan heti tarttua mahdollisiin ohjaajia kuormittaviin tekijöihin tai mieltä askarruttaviin asioihin.

Jäsenyhdistysten vapaaehtoisille toteutettiin toimintavuonna koulutuksia ja työnohjauksia seuraavasti: Prospect-ohjaajien työnohjaukset, FinFami-kentän kokemustoimijoiden täydennyskoulutustapaamiset ja valtakunnallinen vapaaehtoispäivä.

Vuoden aikana kartoitettiin erilaisia vapaaehtoistehtäviä, joihin ei edellytetä omaistaustaa ja ideoitiin vapaaehtoistehtävien paketoitua siten, että tehtäviä on helppo esitellä myös sosiaalisessa mediassa. Lisäksi ideoitiin nuorten osallisuuden lisäämistä Keski-Suomen Elokvakeskuksen kanssa ja toteutettiin vapaaehtoisvideotyöpaja.

Vuoden aikana perustettiin keskusliiton facebookiin suljettu ideariihiryhmä edistämään FinFamin vapaaehtoiskoordinaattoreiden keskinäistä tiedonkulkua. Ryhmässä käydään yhteistä vapaaehtoistoimintojen vuoropuhelua, ideointia ja kokemusten jakamista.

Vuoden aikana tavattiin uusia yhteistyötahoja. Esi-merkiksi eduskunnan oikeusasiamiehen sihteerin / Opcat-koordinaattorin kanssa keskusteltiin siitä, mitä mahdollisuuksia tulevaisuudessa voisi olla kokemusasantuntijoiden käyttämisestä oikeusasiamiehen tarkastuskäynneillä. Tämän tapaamisen pohjalta käytiin keskustelun FinFami Pirkanmaan kanssa.

Jäsenyhdistysten kokemustoimijoille järjestettiin täydennyskoulutusretki Ahvenanmaalle. Retkelle osallistui lähes viisikymmentä vapaaehtoistoimijaa ja vapaaehtoiskoordinaattoreita kuudesta jäsenyhdistyksestä. Keskusliiton 25-vuotisjuhlavuosi huipentui valtakunnalliseen FinFami mielenterveysomaistytön vapaaehtoispäivään, joka pidettiin 1.12. Helsingissä. Pohjois-Karjalan FinFamin ja Muisti ry:n toteuttivat tilaisuudessa Taiteesta Tunteisiin -reissupolun. Tilaisuudessa palkittiin myös keskusliiton hallituksen myöntämin ansiomerkein seuraavat vapaaehtoiset heidän merkittävästä panoksestaan mielenterveysomaistytölle.

Kultaisella merkillä: **Mauno Kaartinen** (Keski-Suomi), **Olli Majamäki** (Satakunta), **Ritva Mantela** (Pirkanmaa) ja **Anita Ruutiainen** (Pohjanmaa – Österbotten). Hopeisella merkillä: **Simo Jalasto** (Kanta-Häme), **Matti Laaksonen** (Päijät-Häme), **Hilkka Marttinen** (Uusimaa) ja **Tiina Saarinen** (Uusimaa), Pronssisella merkillä: **Seija Peltonen** (Uusimaa) ja **Pirjo Tervonen** (Etelä-Pohjanmaa).

Lisäksi tilaisuudessa kiitettiin vapaaehtoisvideotyöryhmän jäseniä, Prospect-kieliasun tarkistustyöryhmän vapaaehtoisia ja vapaaehtoiskoordinaattori **Ritva Katajaista** (Mielenterveysomaiset FinFami Pirkanmaa) hänen kehittämistyöstään vapaaehtoistointojen hyväksi.

HYVÄ HALLINTO OMAIS-JÄRJESTÖTYÖN SELKÄRANKANA

Vuonna 2016 aloitettiin OMAHA-hankkeen tärkeimmät kehittämistoiminnot, joita vietiin käytäntöön etenkin hankkeen pilottiyhdistyksissä Satakunnassa ja Etelä-Karjalassa. Toimintavuoden teemana oli uusien toimintamallien ja menetelmien kehittäminen ja testaus yhdistysten hallinnossa.

OMAHA – Omaisyhdistysten hallinnon kehittäminen on keskusliiton vuonna 2015 käynnistämä kolmivuotinen projekti, jonka tarkoituksena on tukea liiton jäsenjärjestöjen hallintoa, hallinnon kehittämistä sekä uusien omaisyhdistysten perustamista. Hankkeen kokonaistavoitteina on luoda kehittämistä sekä uusien omaisyhdistysten perustamista. Hankkeen

kokonaistavoitteina on luoda keskusliitolle vaikuttava hallinnon tukipalvelu, parantaa hallinnon käytäntöjä ja osaamista jäsenyhdistyksissä sekä juurruttaa uusia toimintamalleja yhdistystoiminnan rakenteisiin. Tavoitteena on myös varmistaa, että hyvien hallintoprosessien myötä voimavaroja saadaan ohjattua mahdollisimman paljon varsinaiseen omaistyöhön.

HYVÄSTÄ HALLINNOSTA UUSI VAIHDE TOIMINTAAN SATAKUNNASSA

Vuoden 2016 alussa aloitettiin hankkeen ensimmäisen pilottiyhdistyksen FinFami Satakunnan kanssa työskentely hallintoasioiden kehittämisen parissa. Yhdistyksen hallintoa kehitettiin tiiviissä yhteistyössä hankkeen suunnittelijan sekä pilottiyhdistyksen hallituksen ja toiminnanjohtajan kanssa. Vuoden lopulla tehdyssä väliarvioinnissa tulokset arvioitiin erinomaisiksi ja valittu yhteistyömuoto hallinnon kehittämiseen onnistuneeksi toimintavaksi.

Reilun puolen vuoden aikana pilotoinnissa ehdittiin jo keskittyä mm. johtamisjärjestelmän, hyvän hallinnon periaatteiden, toimivan yhteispelin, asiakirjahallinnan, talousseurannan sekä strategiatyön kehittämiseen.

Lisäksi vuoden aikana tehtiin joitakin yksittäisiä yhdistyshallintoon liittyviä parannuksia. Seuraavassa vaiheessa painopiste siirtyy arvioinnin ja raportoinnin kehittämiseen sekä tietysti saavutettujen tulosten juurruttamiseen.

Keskusliiton kannalta pilotointi auttoi kehittämään menetelmiä ja työkaluja, joilla hallinnon kehittämiseen tähtäävästä tukipalvelusta saadaan aidosti vaikuttava ja tehokas. Pilotin yhteydessä tuotetut toimintamallit ja asiakirjapohjat jaettiin koko järjestön käyttöön. Pilotoinnin tuloksia voidaan hyödyntää jatkossa yhä enemmän koko järjestön sisällä tehtävään kehittämistyöhön.

ETELÄ-KARJALAN PILOTISTA UUDEN YHDISTYKSEN PERUSTAMISPAKETTI

Keväällä 2016 perustettiin Lappeenrannassa uusi mielenterveysomaisten yhdistys: FinFami – Mielenterveysomaiset Etelä-Karjala ry. OMAHA-hanke oli aktiivisesti mukana tukemassa yhdistyksen perustamistoimia ja toiminnan käynnistämistä. Uusi Etelä-Karjalan yhdistys hyväksyttiin FinFami ry:n jäseneksi syyskuussa.

Toimintavuoden aikana yhdistys kokosi toimivan ja aktiivisen hallituksen, suoritti vaadittavat perustamis- ja rekisteröitymistöimet, laati asianmukaisen jäsenrekisterin sekä hoiti muut laki- ja sääntömääräiset velvoitteensa kuntoon. OMAHA-hankkeen suunnittelija neuvoi ja tuki perustamistoimien suorittamisessa, koulutti hallitusta yhdistystoiminnan perusteisiin sekä laati valmiita asiakirjapohjia perustamistoimia varten. Laadituista asiakirjoista koottiin omaisyhdistyksen perustamispaketti, jota voidaan hyödyntää jatkossa uusien yhdistyksen perustamisen tukena.

TUKEA, NEUVONTAA JA KOULUTUSTA KAIKILLE

Vaikka vuonna 2016 hankkeen kehittämistoimintojen pääpainopiste oli pilottiyhdistyksissä, niin yhdistyshallintoon liittyvää tukea ja ohjausta tarjottiin kaikille yhdistyksille. Hankkeen suunnittelija vastasi keskusliiton yhdistyshallintoon liittyvästä neuvonnasta, jonka pariin yhdistykset löysivät yhä paremmin loppuvuotta kohden, mikä näkyi lisääntyneinä yhteydenottoina yksittäisissä hallintoon liittyvissä kysymyksissä. Toimintavuoden aikana tuotettiin myös yleisiä ohjeistuksia ja asiakirjamalleja mm. yhdistysten talouden, arvioinnin, toiminnan suunnittelun ja arkistoinnin toteuttamiseen.

OMAHA-hanke järjesti toimintavuoden aikana yhden valtakunnallisen koulutuksen, joka suunnattiin yhdistysten puheenjohtajille ja johtaville toimihenkilöille. Omaisyjärjestöstä huipputyöntantaja -koulutus pureutui työnantajavelvoitteisiin ja esimiestyöhön sekä hyvän johtamisen periaatteisiin. Koulutuksessa kuultiin Suomen eturivin asiantuntijoiden alustuksia, ja koulutuksen osallistujat edustivat kattavasti FinFamin eri alueyhdistyksiä.

Koulutus liitettiin osaksi FinFamin henkilöstöstrategian laadintaprosessia. OMAHA-hanke oli henkilöstöstrategian laadintaprosessin aikana muutenkin merkittävässä suunnitteluroolissa, jolloin henkilöstöhallinto- ja strategia saatiin nivottua tarkoituksenmukaisella tavalla yhteen muun yhdistyshallinnon kehittämisen kanssa.

HYVÄÄ VUOROVAIKUTUSTA JA TIEDONVÄLITYSTÄ

Hyvän hallinnon toteuttamiseen ja kehittämiseen liittyvien haasteiden taustalla löytyy lähes aina ongelmia yhdistysten sisäisessä vuorovaikutuksessa. OMAHA-hankkeen viestinnässä ja koulutuksissa kiinnitettiin siksi erityistä huomiota hyvän ilmapii- rin ja keskinäisen vuorovaikutuksen tukemiseen yhdistyksissä. Hyvän vuorovaikutuksen ja yhteispelin merkitys vakiintui hankkeen tunnuslauseeksi: ”Hyvä hallinto toteutuu yhdessä tekemällä”.

Hankkeen etenemisestä ja tuloksista tiedotettiin noin joka toinen kuukausi ilmestyneessä OMAHA-uutiskirjeessä, joka lähetettiin sähköpostilla kaikille yhdistyksille. Uutiskirje toimi myös pääasiallisena jatkuvan ohjeistuksen ja asiakirjamalleille, joita levitettiin järjestön sisällä. Viestinnän vuorovaikutteisuus varmistettiin systemaattisella palautteen keräämisellä ja osallistamalla yhdistykset mukaan toimintojen suunnitteluun.

Yksi OMAHA-hankkeen vuoden päätavoitteista oli luoda koko järjestölle sopiva ohjaustyökalu yhdistyshallinnon kehittämisen ja hyvien hallintotapojen juurruttamisen tueksi. Toimintavuoden aikana tehtiin kattavia selvityksiä omaisyhdistysten yhdistävistä ja erottavista erityispiirteistä. Tehokkaan ja vaikuttavan tukipalvelun järjestämisessä nähtiin tarpeelliseksi ottaa huomioon yhdistyskentän monimuotoisuus ja kokoerot.

FINFAMI TEKEE EUROOPPALAISTA YHTEISTYÖTÄ

FinFamin keskeinen eurooppalainen yhteistyötaho on EUFAMI, joka vastaa muun muassa omaisten Prospect-vertaisryhmän hallinnasta ja siihen liittyvästä yhteistoiminnasta Prospect-kumppaneiden kanssa.

Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFamin keskeinen eurooppalainen yhteistyötaho on EUFAMI (European Federation of Associations of Families of People with Mental Illness). EUFAMI vastaa muun muassa Prospect-vertaisryhmän hallinnasta ja siihen liittyvästä yhteistoiminnasta Prospect-kumppaneiden kanssa.

EUFAMI on Belgiaan rekisteröity, voittoa tavoittelematon kansainvälinen kansalaisjärjestö, jonka tavoitteena on vaikuttaa mielenterveyspotilaiden ja heidän omaistensa asemaan Euroopassa. EUFAMIN jäsenenä on 36 omaisjärjestöä 23 Euroopan maasta.

EUFAMIN vuosikokous (general meeting) järjestettiin toukokuussa Belgiassa. Kokouksessa käsiteltiin sään-

Toimintavuoden aikana kehitettyjen toimintamallien ja työkalujen sekä tehtyjen selvitysten perusteella päädyttiin ratkaisuun, jossa ohjaustyökalu laajennettaisiin järjestön yhteiseksi laatujärjestelmäksi, jonka kautta voitaisiin paremmin tarjota oikea-aikaista ja yhdistysten erityistarpeet huomioivaa tukea. Laatu-järjestelmä on tarkoitus saada valmiiksi ja ottaa käyttöön vuoden 2017 aikana.

tömääräiset vuosikokousasiat ja työstettiin EUFAMIN strategiaa vuosille 2015-2018. EUFAMIN uusi toiminnanjohtaja (secretary general) belgialainen **Aagje Ieven** esittäytyi kokouksessa. EUFAMIN vuosikokous valitsi uusia jäseniä hallitukseensa erovuoroisten tilalle. Suomesta **Miia Männikkö** valittiin hallituksen puheenjohtajaksi vuosille 2016-2018 ja Ruotsista sihteeriksi **Per Torell**. Lisäksi Belgiasta valittiin uusi jäsen hallitukseen. EUFAMIN hallituksessa on yhdeksän jäsentä ympäri Eurooppaa.

EUFAMIN tavoitteena on tiivistää yhteistyötä jäsenyhdistysten kanssa ja laajentua Itä-Eurooppaan. Yleiskokoukseen otti osaa yksi edustaja kustakin EUFAMIN jäsenyhdistyksestä. Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFamin edustaja oli **Vaula Ollonen**.

MIELETÖN MAHDOLLISUUS LAPSILLE JA NUORILLE

Vuoden 2016 aikana toteutettiin suunniteltuja toimia ja tarkennettiin seuraavien vuosien tavoitteita. Vuoden keskeisimmät saavutukset olivat aseman vahvistaminen lapsi- ja nuorisojärjestönä, draamakokonaisuuden tuottaminen yläkoululaisille ja projektin väliarviointi.

Mieletön Mahdollisuus -projektin tavoitteena on lisätä tietoa mielenterveyden ongelmista, vähentää niihin liittyviä ennakkoluuloja ja tarjota välineitä lasten, nuorten ja heidän perheidensä arjen helpottamiseksi. Päämääränä on lasten ja nuorten hyvinvoinnin turvaaminen ja mielenterveyden ongelmien ylisukupolvisuuden katkaiseminen. Projekti toimii vuosina 2014-2018.

Projektin viestinnän yhtenä tavoitteena on ollut edistää FinFamin profiloitumista lapsi- ja nuorisotyön kentän toimijaksi, jotta pääsisimme aidosti vaikuttamaan lasten ja nuorten hyvinvointia koskettaviin kehittämissuunnitelmiin sekä yhteistyöhön muiden lapsi- ja nuorisojärjestöjen kanssa. Viestinnän lisäksi verkostoitumisella on ollut tässä keskeinen merkitys.

Viestinnän pääasiallisena kanavana on ollut sosiaalinen media, jossa on jaettu aihepiiriin liittyviä uutisia ja sekä kuva- ja tarinamuotoisia julkaisuja. Projektilla on oma Facebook-sivu sekä Instagram-tili, joiden lisäksi hyödynnetään FinFamin yleisiä kanavia (Facebook, Twitter, verkkosivut).

Suuremmat viestinnälliset panostukset laitettiin Ilonan päivän tapahtumaan sekä Opastava-hankkeen kanssa yhteistyössä tuotettuun The Runner -filmiin.

The Runner toteutettiin, jotta voitiin nostaa suuren katsojakunnan tietoisuuteen eri-ikäisten omaishoitajien asemaa ja tuen tarpeita. Keskeinen viesti oli, että jokainen tarvitsee vapaapäivän. The Runner toteutettiin yhteistyössä Havas Helsingin ja Cocoa Mediaproduc-

tionsin kanssa. Se julkaistiin Rakkautta ja Anarkiaa -festivaalin yhteydessä, jolloin sitä näytettiin Narinkkatorilla sekä valkokankailla. Filmiä on lisäksi markkinoitu sosiaalisessa mediassa ja yhteistyökumppaneiden kautta.

Yhteistyötä tiivistettiin vuoden aikana erityisesti A-klinikkasäätiön Lasinen lapsuus -toiminnan kanssa, joiden kanssa laadittiin yhteistyölle aiesopimus. Lasinen lapsuus -toiminnan kanssa toteutettiin yläkouluille suunnattu draamamateriaali, Varjoton mieli, jonka markkinointi alkaa vuoden 2017 alussa.

Lasisen lapsuuden ja Mielettömän Mahdollisuuden yhteistyö on nähty hyödylliseksi erityisesti siksi, että toimintojen kohderyhmä on pitkälti sama, sillä mielenterveys- ja päihdeongelmat esiintyvät kodeissa usein yhtä aikaa. Molempien tavoitteena on ollut kehittää työvälineitä kouluille ja tästä tavoitteesta yhteistyö sai alkunsa. Yhteistyötä jatketaan projektin seuraavina vuosina.

Syksyllä 2016 aloitettiin yhteistyötä myös Omaishoitajat ja läheiset liiton Jangsterit-projektin kanssa. Yhteistyön konkreettisena tavoitteena on lisätä keskustelua nuorista omaishoitajista Suomessa sekä kehittää heille tarkoitettuja tukimuotoja. Yhteistyö konkretisoituu vuonna 2017, jolloin muun muassa lähdetään kansainväliseen Young carers -konferenssiin Malmöhön esittelemään lapsiomaisten tilannetta Suomessa, toteutetaan kampanja nuorille sekä Huolenkantajat -aamiaisseminaarin ammattilaisille.

ILONEN PÄIVÄN KAMPANJAN TEEMANA LAPSET, NUORET JA MIELENTERVEYS

Ilonan päivänä 9.10. toteutettiin isompi kampanja, jonka teemana oli lapset, nuoret ja mielenterveys. Projekti suunnitteli päivää varten myös alueyhdistysten käyttöön seuraavaa aineistoa: teltta, banderolli, nenäliinapaketit, flyer, mediatiedote, lapsiomaisten tarinoita sosiaalisen median kanaviin. Lisäksi Lännen media laati aiheeseen liittyvän jutun, joka julkaistiin lukuisissa sanomalehdissä ja verkkolehdissä ympäri Suomen.

Keskusliitto pystytti teltan Helsingin Asema-aukiolle ja jakoi siellä yhdessä FinFami Uusimaan työntekijöiden kanssa flyereita ja tietoa lapsiomaistyyöstä ja -kampanjasta.

Alueyhdistykset eri puolilla Suomea toteuttivat tapah-tumia ja tempauksia ja välittivät tietoa lapsiomaisten tilanteesta ja lapsiomaistyyöstä järjestössä. Ilonan päi-vä käynnisti myös varainhankintakampanjan lapsio-maisten hyväksi.

DRAAMAKOKONAISUUDET KOULUILLE

Vuonna 2015 on toteutettu Mielelön Mahdollisuus -draamakokonaisuus alakoulujen käyttöön ja vuonna 2016 toteutettiin Varjoton mieli -draamakokonaisuus yläkouluille yhteistyössä A-klinikkasäätiön Lasinen lapsuus -toiminnan kanssa. Materiaali on kokonaan sähköisessä muodossa ja kouluille maksuton. Se löy-tyy osoitteesta www.varjotonmieli.fi. Suunnittelutyön toteutti teatteri-ilmaisun ohjaaja **Titte Neuvonen**.

Materiaalien avulla pyritään lisäämään tietoa kodin mielenterveys- ja päihdeongelmista ja vähentämään niihin liittyviä ennakkoluuloja ja syrjäytymisen riskiä. Alakoulun kokonaisuus on levinnyt noin sataan kou-luun ympäri Suomen ja se on saanut hyvää palautetta muun muassa pilottipaikkakunnalta Kanta-Hämees-tä. Yläkouludraamaa levitetään vuonna 2017 mahdol-lisimman laajalle. Leviämistä pyritään vauhdittamaan sillä, että koulut haastavat toisiaan mukaan materiaa-lin käyttöön. Lisäksi julkisuudesta tutut henkilöt haas-tavat omia vanhoja yläkoulujaan.

Alakoulu- ja yläkouludraaman käyttökokemuksia kerätään vuoden 2017 aikana muun muassa Diak-ammattikorkeakoulun opiskelijoiden toimesta, joiden kanssa aloitettiin yhteistyö vuoden 2016 lopulla. He arvioivat materiaalien toimivuutta ja laativat tuloksis-ta opinnäytetyön. Kerättyä tietoa hyödynnetään pro-jektin arvioinnissa.

Vuonna 2016 toteutettiin yhteistyössä FinFami Uusi-

maan Space!-projektin kanssa Omakuva N.Y.T. -ryh-mä YTHS:n opiskelijoille. Ryhmän toteuttaminen palveli menetelmän juurtumista YTHS:n palveluihin. Jatkossa ryhmän on tarkoitus toteutua YTHS:n itse koordinoimana toimintana. Lapsi- ja nuorisotyön hyvien käytäntöjen juurtumisen edistäminen on yksi projektin keskeisistä tehtävistä.

KOULUTUSTA TYÖNTEKIJÖILLE

Projektin alussa toteutettiin kysely koulutustarpeista jäsenyhdistysten lapsiomaistyyötä tekeville. Kyselyssä nousi esiin toive oppia muiden järjestöjen lapsi- ja nuorisotyön menetelmistä. Lisäksi projektin aikana on noussut esiin sosiaalisen median käyttöön liittyviä kehitystarpeita.

Näiden osa-alueiden koulutukset siirrettiin vuodelta 2016 seuraavan vuoden alkuun, koska päätettiin to-teuttaa laajemmat Hullu nuoruus – FinFamin nuo-risotyön kehittämispäivät (helmikuussa 2017, yh-teistyössä Space!-projektin kanssa) sekä vahvistaa viestintäosaamista osana keskusliiton yleistä viestin-tästrategiatyyötä keväällä 2017.

PROJEKTIN VÄLIARVIOINTI

Vuonna 2016 toteutettiin projektin väliarviointi. Arviointi tehtiin yhdessä projektin ohjausryhmän kans-sa. Sen yhteydessä uusittiin projektin alussa tehty SWOT-analyysi. Arvioinnin apuna käytettiin muun muassa SOSTEn suosittalemaa Tulospuuta.

Arvioinnin tuloksena todettiin, että projektin toimin-not ovat menneet oikealla tavalla kohti tavoiteltuja tu-loksia. Suunnitelmiin tai toimintatapoihin ei ole tar-peen tehdä suuria muutoksia.

Haasteina nähtiin edelleen hyvien käytäntöjen juur-ruttaminen alueille ja kunnallisten palveluntarjo-ajien käyttöön. Erityisesti projektin viimeisinä vuo-sina päätettiin panostaa juuri juurruttamistyyöhön muun muassa vahvistamalla projektin viestinnällistä - ja markkinointiosaamista sekä FinFamin Tilanteki-jät-verkoston yhteistyyötä.

Vuonna 2017 ajankohtaista on erityisesti kehitettyjen draamamateriaalien levittäminen ja juurruttaminen sekä nuorisotyön yleinen kehittäminen koko järjes-tössä yhdessä alueyhdistysten kanssa.

Yhteistyyötä jatketaan Lasisen lapsuuden ja Jangste-reiden kanssa ja lisätään FinFamin näkyvyyttä lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyvissä keskusteluissa, verkostoissa, tilaisuuksissa ja tapahtumissa.

Varjoton mieli -
draamakokonaisuus
auttaa hällventämään
häpeää mielenterveys-
ongelmien ympärillä.

OPASTAVA KEHITTÄÄ OMAISTEN TUKIMUOTOJA

Opastava siirtyi vuonna 2016 levittämisen- ja juurruttamisvaiheeseen. Työn pääpainona on nyt mielenterveys- ja päihdepalveluiden asiakasraatien perustaminen yhteistyössä jäsenyhdistysten kanssa.

Opastava on Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFamin ja Omaishoitajat ja läheiset -liiton yhteishanke. Sen tarkoituksena on edistää omaisille tarjottavien palveluiden asiakaslähtöistä kehittämistä kuntien, omaishoitajien ja omaisjärjestöjen välisenä yhteistyönä. Hanke toteutetaan vuosina 2012–2017.

Vuosi 2016 oli Opastavan ensimmäinen levittämisen- ja juurruttamisvuosi. Sen aikana aloitettiin pilottivaiheessa, vuosina 2012–2015, kehitettyjen ja kokeiltujen työtapojen vieminen jäsenyhdistysten käyttöön.

Vuodelle 2016 Opastava sopi yhteistyöstä seuraavien jäsenyhdistysten kanssa: FinFami – Kanta-Hämeen mielenterveysomaiset, FinFami Pohjanmaa, FinFami Etelä-Pohjanmaa, Omaiset mielenterveystyön tukena Pohjois-Karjalan yhdistys ja Omaiset mielenterveystyön tukena Itä-Suomi. Näistä Kanta-Hämeessä, Pohjanmaalla, Etelä-Pohjanmaalla ja Pohjois-Karjalassa toimintamalliksi valittiin mielenterveys- ja päihdepalveluiden asiakasraati, Itä-Suomessa taas ammattilaisten perehdytys omaishoitajien tunnistamiseen ja neuvontaan.

ASIAKASRAADIT LEVISIVÄT UUSILLE PAIKKAKUNNILLE

Hämeenlinna

FinFami – Kanta-Hämeen kanssa perustetun Hämeenlinnan mielenterveys- ja päihdepalveluiden asiakasraadın pohjustaminen alkoi tammikuussa, perustamiskokous järjestettiin maaliskuussa ja ensimmäinen varsinainen kokous toukokuussa. Vuoden loppuun mennessä raati kokoontui kolme kertaa.

Raadin ensimmäisessä ja toisessa kokouksessa keskityttiin paikallisten kehittämiskohteiden kartoittamiseen ja niistä sopimiseen. Tärkeimmät kehittämiskohteet raadin mielestä olivat 1. palveluiden saaminen keskitetysti yhdestä paikasta, 2. tukihenkilötoiminnan käynnistäminen, 3. kokemusasiantuntijakoulutus ja 4. Auttava omainen -mallin tyypinen omaistyö.

Auttava omainen -mallin tuominen Hämeenlinnaan käynnistyi jo raadin ensimmäisen kokouksen jälkeen FinFamin ja Kanta-Hämeen keskussairaalan yhteistyönä. Muiden kehittämiskohteiden osalta päädyttiin siihen, että raati ottaa kahdeksi ensimmäiseksi teemakseen tukihenkilötoiminnan käynnistämisen sekä kokemusasiantuntijakoulutuksen. Palveluiden saaminen keskitetysti yhdestä paikasta -teeman osalta raati katsoi, että sitä olisi mahdollista viedä eteenpäin kokemusasiantuntijuutta kehittämällä.

Seinäjoki

FinFami Etelä-Pohjanmaan kanssa perustetun Seinäjoen asiakasraadın pohjustaminen alkoi helmikuussa, perustamiskokous järjestettiin toukokuussa ja ensimmäinen varsinainen kokous syyskuussa. Vuoden loppuun mennessä raati kokoontui kaksi kertaa.

Raadin ensimmäisessä ja toisessa kokouksessa keskityttiin paikallisten kehittämiskohteiden kartoittamiseen ja niistä sopimiseen. Tärkeimmät kehittämiskohteet raadin mielestä olivat 1. asiakkaiden ja omaisten kohtaaminen ja 2. kokemusasiantuntijuus.

Asiakkaiden ja omaisten kohtaamisen osalta raadissa

Kuva: Pirita Tolvanen

sovittiin, että raati laatii julkilausuman oppilaitoksille ja sosiaali- ja terveystoimen johdolle asiakkaiden ja omaisten kohtaamisen taitojen tärkeydestä koulutuksessa ja henkilöstö- tai opiskelijavalinnoissa. Lisäksi sovittiin julkilausuman levittämisestä mediaan.

Kokemusasiantuntijuuden osalta raadissa puolestaan sovittiin, että tarjolla olevista kokemustoimijoista ja kokemustoimijoiden hyödyntämisestä oppilaitoksissa tehdään kartoitukset, joiden pohjalta suunnitellaan jatkotoimenpiteitä kokemusasiantuntijuuden hyödyntämisen edistämiseksi.

Vaasa

FinFami Pohjanmaan kanssa perustetun Vaasan asiakasraadın pohjustaminen alkoi helmikuussa, perustamiskokous järjestettiin kesäkuussa ja ensimmäinen varsinainen kokous syyskuussa. Vuoden loppuun mennessä raati kokoontui kaksi kertaa.

Vaasassa keskeisimmiksi kehittämiskohteiksi nostettiin 1. kokemusasiantuntijuuden hyödyntäminen, 2. palveluista tiedottaminen ja omaisten tiedontarve ja 3. nopea hoitoon pääsy kriisitilanteessa. Kehittä-

miskohteiden eteenpäin viemisen suunnittelu jätettiin vuoden 2017 puolelle, koska toiminnan alkuvaiheessa haluttiin ensin tutustua paremmin Vaasassa jo olemassa oleviin mielenterveys- ja päihdepalveluihin ulkopuolisten asiantuntijoiden puheenvuorojen kautta.

Joensuu

Omaiset mielenterveystyön tukena Pohjois-Karjalan yhdistyksen kanssa perustettavan asiakasraadın tilanne ja lähtöasetelma poikkeavat muista raatipaikkakunnista olennaisella tavalla. Raati on tarkoitus perustaa osaksi Siun soten, Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän, sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja.

Asiasta on tässä vaiheessa sovittu suullisesti kuntayhtymän kanssa. Kuntayhtymä on aloittanut toimintansa 1.1.2017 ja raadin perustaminen on tullut käytännössä mahdolliseksi vasta tämän myötä. Raadin toivotaan aloittavan toimintansa kevään 2017 aikana, Siun soten muun toiminnan edetessä ja organisaation vakiintuessa.

Olen vierelläsi -valokuvanäyttelyssä omaishoitajien työn vaativuus ja sitovuus tulee ilmi kuvin.

ASIAKASRAADIT JAKOIVAT OSAAMISTAAN
ASIAKASRAATIVERKOSTOSSA

Jotta levittämis- ja juurruttamisvaiheessa uusilla hankkeipaikkakunnilla syntyvät hyvät käytännöt saataisiin leviämään, vuoden 2016 hankesuunnitelmaan oli sisällytetty samaa toimintamallia kokeilevien paikkakuntien välisten teematyöryhmien perustaminen. Koska kaikki levittämiseen ja juurruttamiseen osallistuneet paikkakunnat yhtä poikkeusta lukuun ottamatta kuitenkin päätyivät asiakasraatien perustamiseen, päätettiin teematyöryhmien sijaan luoda mielenterveys- ja päihdepalveluiden asiakasraativerkosto.

Opastava-hankkeessa perustettujen asiakasraatien lisäksi verkostoon kutsuttiin mukaan Tampereen kaupungin vuonna 2015 itsenäisesti perustama mielen-terveys- ja päihdepalveluiden asiakasraati. Verkosto järjesti ensimmäisen tapaamisensa joulukuussa 2016 Tampereella ja tapaamisista suunnitellaan tehtävän vuotuinen tapahtuma.

OMAISTEN TUNNISTAMINEN JA NEUVONTA

Kuopiossa levitettäväksi ja juurrutettavaksi valittu toimintamalli oli Tampereen palvelumuotoilupilotissa

kehitettyjen omaisten tunnistamis- ja neuvontatyökalujen, Testaa oletko omaishoitaja -kortin ja Tunnista omaishoitaja -oppaan käyttöönotto ja perehdytys.

Työkalujen tarkoituksena on auttaa ammattilaisia tunnistamaan omaishoitotilanteita omaisten tullessa palvelujen piiriin, kartoittaa omaisten omaa tuen tarvetta ja ohjata heitä edelleen palvelujen piiriin.

Perehdytystilaisuus järjestettiin Kuopion pääterveysasemalla syyskuussa 2016 ja tilaisuuden myötä hankkeessa luodut materiaalit otettiin terveysaseman henkilökunnan käyttöön.

KOKEMUSARVIONTI

Pori oli yksi hankkeen alkuperäisistä pilottipaikkakunnista, jossa oli tarkoituksena luoda omaisten palveluiden arvioimiseen soveltuva kokemusarvioinnin toimintamalli ja testata tätä mallia käytännössä.

Kokemusarviointi oli alun perin tarkoitus toteuttaa syksyn 2015 aikana Torin psykoosiklinikalla, mutta klinikan vaikeudet haastateltavien omaisten värvämisessä johtivat ensin toiminnan siirtämiseen vuoden 2016 puolelle ja lopulta kokeilun peruuttamiseen.

Koska haastateltavien omaisten löytämisen vaikeuden oletettiin aiheutuneen Torin klinikan pienehköstä asiakkaiden kokonaismäärästä, sovittiin tutkimusluvan myöntäneen Satakunnan sairaanhoitopiirin kanssa kokeilun siirtämisestä suurempaan palveluyksikköön, Harjavallan sairaalaan.

Vaikeudet haastateltavien löytämisessä kuitenkin jatkuivat ja sairaalan henkilökunnan katsottua, ettei se kyennyt ongelmaa ratkaisemaan, päätettiin yhteistuumin kokeilun lopettamisesta.

Tämän myötä päädyttiin myös kokonaisuudessaan luopumaan kokemusarvioinnin toimintamallin pilotoinnista, sillä katsottiin, että esiintyneiden ongelmien ratkaisemisesta esim. pilottipaikkakuntaa vaihtamalla ei ollut takeita ja toisaalta myös, että kyseiset seikat tekivät toimintamallin toteutettavuuden niin epävarmaksi, että sen ottaminen mukaan levittämistä ja juurruttamisvaiheeseen ei ollut mielekäästä.

OMAISHOITAJAT ESIIN AKTIIVISELLA TIEDOTUKSELLE

Opastavan ensimmäisen levittämistä ja juurruttamisvuoden aikana 2016 tiedottaja toi esiin sekä hankkeen piloteista saatuja tuloksia että teki näkyväksi uusia toimintoja juurruttamispaikkakunnilla.

Omaishoitajista ja mielenterveysomaisista kertova Olen vierelläsi -valokuvanäyttely jatkoa vuonna 2016 kiertuettaan maakuntiin. Yhteensä näyttely oli esillä viidessä eri paikassa vuoden aikana. Hankkeen tiedottaja järjesti näyttelyn yhteistyössä FinFamin jäsenyhdistysten kanssa Jyväskylässä, Vaasassa, Lahdessa ja Porissa. Samalla kun näyttely toi esiin mielenterveysomaisien asemaa, se teki tunnetuksi jäsenyhdistysten toimintaa paikallisesti. Näyttelyä ja sen aihepiiriä käsiteltiin Keski-Suomalaisessa, Suur-Jyväskylän lehdessä, Radio Jyväskylässä, Yle Keski-Suomen verkkosivuilla ja radiouutisissa, Vaasan Ikkunassa, Pohjalaisessa, Uusi Lahti -lehdessä sekä Yle Lahden radiolähetyksessä ja Satakunnan Kansassa.

Samalla tuettiin paikallisia jäsenyhdistyksiä viestinnässään ja rohkaistiin niitä luomaan kontakteja paikallisiin tiedotusvälineisiin. Jäsenyhdistyksille jaettiin myös tiedottajan edellisenä vuonna laatima Omainen esiin -viestintäopas. Lokakuussa näyttely oli esillä mielen hyvinvoinnin keskuksena toimivan Lapinlahden Lähteen Käytävägalleriassa Helsingissä.

Opastavan tiedottaja tuki myös FinFamin vaikuttamistyötä Sosiaali- ja terveysministeriön IKIOMAT-kärki-

hankkeen (Kehitetään ikäihmisten omaishoitoa ja vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa) yhteydessä. Viestintä toi Opastavan asiakaslähtöisillä menetelmillä kehitettyjä malleja esiin sosiaalisessa mediassa niin kärkihankkeen suunnitteluvaiheessa kuin sen käynnistymisen jälkeen.

Vuonna 2016 Opastava-hanketta tehtiin osittain Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFamin ja Omaishoitajat ja läheiset -liiton yhteistyönä. Alkuvuonna tiedottaja tuki sekä liittojen yhdessä koordinoimien että kumppaniliiton omien pilottiprojektien raportoinnissa ja tiedotti tuloksista Opastavan verkkosivuilla ja Lähellä-lehdessä. Tiedottaja markkinoi myös kumppaniliiton järjestämiä tilaisuuksia monikanavaisesti verkossa ja tuotti tilaisuuksiin hankkeen ilmeen mukaisia materiaaleja, kuten kutsuja.

Opastavan tiedottaja ja Mielelön mahdollisuus -projektin suunnittelija tuottivat kevään ja kesän aikana filmin mielenterveysomaisen asemasta. Filmin toteutuksesta vastasivat Havas Worldwide Helsinki ja Cocoa Mediaproductions. Filmi tarkastelee tuoreesta näkökulmasta mielenterveysomaisen sitovaa ja vaativaa työtä, ja sen tavoite on parantaa mielen-terveysomaisten tunnistamista. Korkeatasoista filmiä levitettiin syksyn aikana laajasti, ja siten aihe tehtiin näkyväksi uusille kohderyhmille. Filmiä esitettiin alkusyksyllä Rakkautta ja anarkiaa -elokuشافestivaalilla, Ilonan päivän alla koko FinFamin järjestökenttä yhteistyökumppaneineen jakoi sitä aktiivisesti sosiaalisessa mediassa. Videon levitys jatkuu vuoden 2017 aikana. Esitysaikaa filmille haettiin muun muassa Yltä.

**OPASTAVA-HANKE NOSTAA ESIIN
ERITYISESTI OMAISHOITOON
LIITTYVIÄ KYSYMYKSIÄ.**

Lisäksi tiedottaja osallistui Mielenterveyspoolin stigmanvastaisen Oletko sinut -viestintäkampanjan suunnitteluun, joka käynnistyi kansainvälisenä suvaitsevaisuuden päivänä 16. mar-

raskuuta ja jatkui mielenterveysviikon ajan 27. marraskuuta saakka.

Tiedottaja osallistui myös mielenterveysomaisten valtakunnallisen päivän kampanjoinnin suunnitteluun ja toteutukseen. Tiedottaja nosti kampanjoinnin kärkeen esiin erityisesti omaishoitoon liittyviä kysymyksiä.

Opastavan ilmettä päivitettiin luomalla hankkeelle myös musta ja valkoinen logo. Hankkeelle tuotettiin uutta monipuolisempaa visuaalista materiaalia monikanavaiseseen viestintään.

Opastavan verkkosivuilla vierailtiin vuonna 2016 yhteensä 2436 kertaa.

FINFAMI-PERHE YHDESSÄ MIELENTERVEYSOMAISTEN ASIALLA

FinFamissa uskotaan yhteistyön voimaan ja jaettuun asiantuntijuuteen. Järjestöllä on yhteinen tavoite, mielenterveysomaisten hyvinvoinnin edistäminen.

Keskusliitto ja sen 17 jäsenyhdistystä ympäri Suomen toimivat vuonna 2016 tiiviissä yhteistyössä järjestötoiminnan vaikuttavuuden edistämiseksi. Järjestön tavoitteena on olla yhdessä vuonna 2020 tunnettu, vetovoimainen ja vahva mielenterveysomaistyön asiantuntija ja järjestövaikuttaja – mielenterveysomaisten tuen ja toivon mahdollistaja.

Yhteistyö mahdollistaa paitsi vision saavuttamisen, myös ajankohtaisen tiedon vaihdon ja yhteisen ideoinnin mielenterveysomaisten hyvinvoinnin parantamiseksi.

Toimintavuoden aikana järjestön työntekijät kohtasivat toisiaan johtajafoorumeissa, työntekijäpäivillä, messuilla, tapahtumissa, työryhmissä ja asiantuntijaryhmissä.

FinFami-yhdistysten toiminnasta vastaaville ja hallituksen puheenjohtajille suunnatut johtajafooromit järjestettiin keväällä maaliskuussa ja syksyllä lokakuussa. Kevään johtajafoorumin teemana oli hyvä henkilöstöhallinto ja johtaminen, ja siihen osallistui yhteensä 11 järjestöme johtajaa. Lokakuun johtajafoorumeissa teemana oli vaikuttamisviestintä. Tilaisuuteen osallistui 18 järjestöme toimijaa.

Vuosi 2016 oli myös varainhankinnan vuosi. Varoja kerättiin lapsiomaisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Järjestöme työntekijäpäivät järjestettiin FinFami Etelä-Pohjanmaan toimesta Seinäjoella marraskuussa 2016. Päiville kokoontui yhteensä 53 FinFami-järjestön työntekijää. Päivien aikana ideoitiin järjestön yhteistä, vuonna 2017 valmistuvaa henkilöstöstrategiaa sekä tutustuttiin FinFami Etelä-Pohjanmaan toimintaan ja Seinäjoen kaupunkiin.

Vuonna 2016 keskusliitto osallistui näytteilleasettajana Mielenterveysmessuille yhdessä Mielenterveysomaiset Pirkanmaa – FinFami ry:n, Pohjois-Karjalan mielenterveysomaiset – FinFami ry:n ja Suomen mielenterveysseuran kanssa. Tämä mahdollisti omaistoinnin näkyvyyden keskitetysti.

Toimintavuoden päätti joulukuussa järjestetty jo perinteeksi muodostunut keskusliiton glögijuhla. Suosittuun tilaisuuteen ilmoittautui yhteensä 56 yhteistyökumppania. Glögijuhla oli kiitos kuluneesta vuodesta sekä kohtaamispaikka järjestön yhteistyökumppaneille ja toimijoille.

FINFAMI – UNELMIEN TYÖPAIKKA

FinFami haluaa olla innostava ja mahdollistava työnantaja. Järjestössä uskotaan ammattilaisten osaamiseen, uusien ideoiden kokeilemiseen ja luottamukselliseen yhteistyöhön henkilöstön ja luottamusjohdon kanssa.

FinFamissa uskotaan, että hyvinvoiva henkilöstö tekee aidosti hyödyllistä, vaikuttavaa ja uudistuvaa työtä mielenterveysomaisten hyvinvoinnin edistämiseksi.

Vuonna 2016 jatkettiin järjestön yhteistä henkilöstöstrategiatyötä yhdessä jäsenyhdistysten kanssa. Strategiaa työstettiin kevään johtajafoorumissa, Omaha-hankkeen Omaisjärjestöstä huipputyönantaja-tilaisuudessa ja marraskuun työntekijäpäivillä Seinäjoella. Strategia valmistuu vuoden 2017 aikana.

Keskusliiton hallitus uskoo, että hyvät työolot kannustavat työntekijöitä kehittymään, antamaan parhaansa jäsenyhdistysten ja tätä kautta mielenterveysomaisten hyväksi.

Keskusliitossa työntekijöitä kannustetaan kehittymään. Vuonna 2016 työntekijöillä oli käytössään asiantuntijuuden kehittämisen koulutusraha, joka mahdollisti osallistumisen koulutuksiin tai ammattikirjallisuuden hankkimisen omaan työtehtävään liittyen. Keskusliitto tukee työntekijöiden kehittymistä myös verkostoitumisen kautta.

Keskusliitto on harjoittelija- ja opinnäytetyömyönteinen työpaikka. Vuonna 2016 keskusliitossa toimi viestinnän harjoittelija, joka tuotti materiaaleja Labyrintti-lehteen ja järjestön yleiseen viestintään.

Henkilöstölle järjestettiin kaksi virkistyspäivää, toinen keväällä ja toinen syksyllä. Kevään virkistyspäivänä työntekijät viettivät yhteisen päivän purjehtien Helsingin edustalla ja Suomenlinnassa Fliitti Oy:n ammattitaitoisen ja ystävällisen henkilökunnan kanssa.

Syksyn virkistyspäivänä työntekijät kävivät tutustumassa Hakasalmen huvilan musiikkinäyttelyyn ja syömässä Kuukuu ravintolassa Töölössä. Ruokailun päätteeksi kuunneltiin yllätysesiintyjä **Samae Koskisen** akustista musiikkiesitystä sekä annettiin positii- vista palautetta tehdystä syksyn työstä motivaatio- korttien avulla.

Keskusliitossa työskenteli vuonna 2016 yhteensä yhdeksän palkattua työntekijää: toiminnanjohtaja, kehittämispäällikkö, viestintävastaava, järjestösuunnittelija, Opastava -hankkeen suunnittelija ja osa-aikainen tiedottaja, Mieleton Mahdollisuus -projektin suunnittelija, Vapaaehtois- ja omaistyön kehittämisprojektin Omavapa -suunnittelija sekä Omaha – jäsenyhdistysten talouden ja hallinnon kehittämis- hankkeen suunnittelija.

Toiminnanjohtaja vastasi keskusliiton toiminnan, hallinnon, talouden ja henkilöstön johtamisesta. Lisäksi hän vastasi yleisestä omais- ja järjestötyön kehittämisestä sekä edunvalvonta ja verkostoyhteistyöstä.

Kehittämispäällikkö vastasi toiminnan kehittämisestä erityisesti edunvalvonnassa ja vaikuttamisviestinnässä. Toimenkuvaan kuului uusien toiminta-avusten suunnittelu uudet kohderyhmät huomioiden. Työnkuvassa korostui verkostoyhteistyö ja uusien kumppanuuksien muodostaminen.

Viestintävastaava vastasi keskusliiton sisäisestä ja ulkoisesta viestinnästä. Lisäksi hänen tehtävänsä kuului kokonaisvaltainen ja suunnitelmallinen

viestinnän kehittäminen, materiaalien tuottaminen graafisen ilmeen pohjalta ja liiton tunnetuksi tekeminen viestinnän keinoin sekä viestinnän hyödyntäminen edunvalvonnassa. Viestintävastaava koordinoi ja toimitti Labyrintti-lehteä. Lisäksi hän vastasi sosiaalisen median hyödyntämisestä omaisjärjestötyössä ja toimi eri verkostoissa.

Järjestösuunnittelijan työnkuvaan kuului toimisto – ja taloushallinnon tehtävien lisäksi johdon assistentin tehtäviä, raportointia, avustushakemusten käsittelyä, sosiaalisen median päivittämistä ja toimiston yhteyshenkilönä olemista. Järjestösuunnittelija toimi vapaaehtoistyön suunnittelijan työparina kokemustoiminnan kehittämisessä ja vastasi henkilöstöstrategian työstämisestä yhdessä Omaha-hankkeen suunnittelijan kanssa.

Vapaaehtoistyön suunnittelija vastasi järjestön vapaaehtois- ja omaistoiminnan koordinoinnista, kehittämisestä, toteutuksesta ja arvioinnista (mm. vapaaehtoisstrategiaprosessi, Prospect-vertaisryhmätoiminta ja kokemuskoulutus) yhteistyössä liiton jäsenyhdistysten kanssa.

Mieleton Mahdollisuus –projektin suunnittelija

vastasi projektin sisältöjen suunnittelusta, toteutuksesta, arvioinnista ja kehittämisestä. Suunnittelija toimi tiiviissä yhteistyössä jäsenyhdistysten lapsiomaistyöntekijöiden kanssa.

OMAHA-hankkeen suunnittelija vastasi jäsenyhdistysten hallinnon tukipalvelun ja kehittämishankkeen suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista. Hän toimi tiiviissä yhteistyössä jäsenyhdistysten toimijoiden kanssa.

Opastava-hankkeen suunnittelija vastasi hankkeen sisältöjen suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista yhteistyössä omaisten ja jäsenyhdistysten sekä hankkeeseen osallistuvien kuntien kanssa.

Opastava-hankkeen tiedottaja vastasi Opastavan sisäisestä ja ulkoisesta viestinnästä ja hankkeen viestintäsuunnitelman toteuttamisesta. Tiedottaja palveli hankkeen eri osapuolia niiden viestintätarpeissa, ja häneltä sai ideoita ja tukea viestintään. Tiedottaja koordinoi myös omaisista ja omaishoitajista kertovan valokuvanäyttelyn esillepanoa usealla paikalla kunnalla. Hän toimi soveltuvin osin yhteistyössä viestintävastaavan kanssa ja osallistui Labyrintti-lehden tekoon Opastava-hankkeen teemojen osalta.

HALLITUS JA TYÖVALIOKUNTA TUKEVAT KESKUSLIITOSSA TEHTÄVÄÄ TYÖTÄ

Hallitus kokousti toimintavuoden aikana kymmenen kertaa. Hallituksen puheenjohtajana toimi Anita Ruutainen FinFami Pohjanmaa ry:stä. Kokouksissa valmisteltiin ja toteutettiin edustajakokouksen velvoittamia asioita. Hallituksen kokouksissa sihteerinä toimi toiminnanjohtaja Pia Hytönen. Hallituksen työvaliokuntaan kuuluivat hallituksen puheenjohtaja Anita Ruutiainen, varapuheenjohtaja Ritva Mantela ja toiminnanjohtaja Pia Hytönen.

EDUSTAJAKOKOUKSET PÄÄTTÄVÄT KESKUSLIITON SUURET LINJAUKSET

Kahdesti vuodessa pidettävät edustajakokoukset ovat järjestön ylin päättävä elin. Niissä toimivat edustajat ovat jäsenyhdistysten valtuuttamia päättäjiä.

Mielenterveysomaiset keskusliitto – FinFamin sääntömääräinen kevätedustajakokous järjestettiin lauantaina 19.3.2016 Mielenterveysomaisten keskusliiton tiloissa Helsingissä.

gissä. Kokoukseen osallistui yhdeksän jäsenyhdistysten edustajaa valtakirjalla. Yhteensä kokouksessa oli läsnä 12 osallistujaa. Kevätedustajakokous hyväksyi vuoden 2015 vuosikertomuksen ja tilinpäätöksen, FinFami-järjestön vapaaehtoistoiminnan strategian ja keskusliiton sääntömuutoksen ensimmäisen käsittelyn.

Sääntömääräinen syysedustajakokous järjestettiin keskusliiton tiloissa Helsingissä lauantaina 8.10.2016. Edustajia oli valtakirjalla yhdeksästä jäsenyhdistyksestä. Syysedustajakokouksessa valittiin vuoden 2017 hallituksen jäsenet. Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin keskusliiton pitkäaikainen ja ansiokkaasti toimintaa johtanut Anita Ruutiainen FinFami Pohjanmaa ry:stä. Kokouksessa vahvistettiin myös toimintasuunnitelma

TALOUS PÄHKINÄNKUORESSA

Keskusliiton Raha-automaattiyhdistykseltä saamat avustukset, Labyrintti-lehden tuotot ja muut oman toiminnan tuotot olivat yhteensä 707 844 €. Lääkäriliiton lahjoituksesta käytettiin lapsiomaistyöhön 21 963 €. Kokonaiskulut olivat 733 604€. Tästä henkilöstökulujen osuus oli 462 383 €. Lisätietoja keskusliiton taloudesta on saatavilla tilinpäätöksestä 2016.

Kirjanpidon teki tilitoimisto Administer Oy. Liiton tilintarkastajina toimivat KTK Aki Pennanen ja KHT Jari Miikkulainen.

KESKUSLIITON TILAT

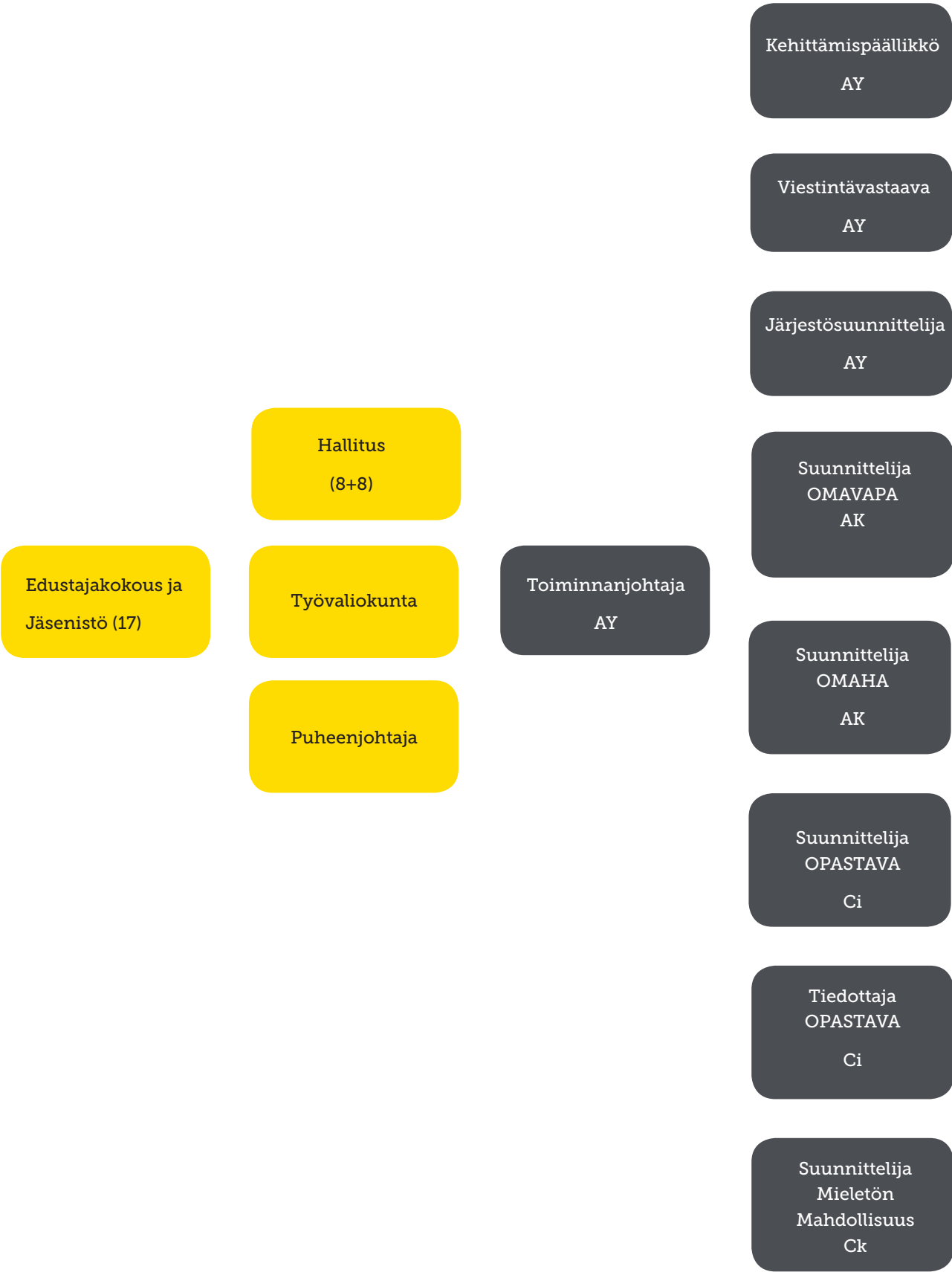
Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFami on toiminut vuodesta 2007 Helsingin osoitteessa Meritullinkatu 4 B 10. Toimistotilat on vuokrattu Helsingin Seurakuntayhtymältä. Keskusliitolla on käytössään 156 m2 toimistohuoneisto, johon kuuluu koulutustila.

HALLITUKSEN VARSINAISET JÄSENET JA HEIDÄN HENKILÖKOHTAISET VARAJÄSENET

Hallituksen puheenjohtajana toimi Anita Ruutiainen, FinFami Pohjanmaa ry - FinFami Österbotten rf

HALLITUKSEN JÄSENET	HENKILÖKOHTAISET VARAJÄSENET
Ahola, Susanna FinFami Etelä-Pohjanmaa ry	Palomäki, Maija-Liisa FinFami Etelä-Pohjanmaa ry
Laaksonen, Matti Päijät-Hämeen mielenterveysomaiset – FinFami ry	Hammar-Kettunen, Hannele FinFami Pohjanmaa ry - FinFami Österbotten rf
Levaniemi, Hannu Pohjois-Karjalan mielenterveys- omaiset - FinFami ry.	Alastalo, Tarmo Pohjois-Karjalan mielenterveysomaiset - FinFami ry.
Mantela, Ritva Mielenterveysomaiset Pirkanmaa - FinFami ry	Viikari, Birgit Mielenterveysomaiset Pirkanmaa - FinFami ry
Nordling, Marja	Järvinen, Anita FinFami Satakunta ry
Pahalahti, Sirpa Varsinais - Suomen mielenterveysomaiset - FinFami ry	Ojala, Pirkko FinFami Pohjanmaa ry - FinFami Österbotten rf
Ruoho, Raija FinFami - Salon seudun mielenterveysomaiset ry	Kontinen, Merja Savon mielenterveysomaiset – FinFami ry. (1.1.2015-13.2.2016)
Saarinen, Tiina FinFami Uusimaa ry	Hagerlund Tony, FinFami Uusimaa ry

KUVIO 1. KESKUSLIITON ORGANISAATIOKAAVIO VUONNA 2016

JÄSENYHDISTYKSET

Keskusliitto toimii mielenterveyskuntoutujien ja -potilaiden alueellisten omaisyhdistysten keskusjärjestönä ja tukee omalla toiminnallaan näiden yhdistysten tavoitteiden saavuttamista. Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFamin jäseniä ovat liiton 17 alueellista omaisyhdistystä.

KESKUSLIITON 17 JÄSENYHDISTYSTÄ:

Keski-Uudenmaan Sopimuskoti ry, Kerava perustettu 1983, liittynyt keskusliittoon 1991	Päijät-Hämeen mielenterveysomaiset – FinFami ry, Lahti perustettu 1993, liittynyt keskusliittoon 1993
Varsinais-Suomen mielenterveysomaiset – FinFami ry, Turku perustettu 1984, liittynyt keskusliittoon 1991	Keski-Suomen mielenterveysomaiset – FinFami ry, Jyväskylä perustettu 1993, liittynyt keskusliittoon 1995
Mielenterveysomaiset Pirkanmaa – FinFami ry, Tampere perustettu 1988, liittynyt keskusliittoon 1991	Svenska Österbottens anhängigförening SÖAF rf perustettu 1996, liittynyt keskusliittoon 2009
FinFami – Uusimaa ry , Helsinki perustettu 1988, liittynyt keskusliittoon 1994	FinFami – Kanta-Hämeen mielenterveysomaiset ry, Hämeenlinna perustettu 1997, liittynyt keskusliittoon 1997
Pohjois-Karjalan mielenterveysomaiset – FinFami ry, Joensuu perustettu 1988, liittynyt keskusliittoon 1991	Itä-Uudenmaan sosiaalipsykiatrinen yhdistys ry, Porvoo perustettu 2000, liittynyt keskusliittoon 2006
Muotialan asuin- ja toimintakeskus ry, Tampere perustettu 1991, liittynyt keskusliittoon 1996	FinFami Etelä-Pohjanmaa ry, Seinäjoki perustettu 2001, liittynyt keskusliittoon 2001
FinFami Pohjanmaa ry - FinFami Österbotten rf, Vaasa ja Kokkola perustettu 1991, liittynyt keskusliittoon 1991	FinFami – Salon seudun mielenterveysomaiset ry, Salo perustettu 2003, liittynyt keskusliittoon 2003
Savon mielenterveysomaiset – FinFami ry, Kuopio ja Mikkeli perustettu 1992, liittynyt keskusliittoon 1992	FinFami Satakunta ry, Pori perustettu 2009, liittynyt keskusliittoon 2009
FinFami -Mielenterveysomaiset Etelä-Karjala ry, Lappeenranta perustettu 2016, liittynyt keskusliittoon 2016	

KESKUSLIITON YHTEYSTIEDOT

Toiminnanjohtaja
Pia Hytönen
p. 040 776 5911
pia.hytonen@finfami.fi

Viestintävastaava
Marika Finne
p. 045 844 0135
marika.finne@finfami.fi

Järjestösuunnittelija
Jaana Humalto
p. 050 464 2739
jaana.humalto@finfami.fi

Suunnittelija,
OMAHA-hanke
Arto Bäckström
p. 045 642 8510
arto.backstrom@finfami.fi

Suunnittelija,
Opastava-hanke
Erkka Öörni
p. 045 844 0150
erkka.oorni@finfami.fi

Tiedottaja,
Opastava-hanke
Johanna Jussila
p. 045 847 9463
johanna.jussila@finfami.fi

Suunnittelija, Vapaaehtois-
ja omaistoiminnan kehittäminen
Vaula Ollonen
p. 0400 274 624
vaula.ollonen@finfami.fi

Suunnittelija, Mielelön
Mahdollisuus -projekti
Sanna Huhtonen
p. 045 184 7009
sanna.huhtonen@finfami.fi

Kehittämispäällikkö
Riika Hagman-Kiuru
p. 045 800 4903
riika.hagman-kiuru@finfami.fi

Vanhempainvapaan
sijainen (26.10.2015 – 30.6.2016)
Tiedottaja, Opastava-hanke
Veera Nurmenniemi

Vanhempainvapaalla
Kehittämispäällikkö
Karoliina Ahtiainen

